

СВОБОДА

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 15-ГО ЛЮТОГО 1912. ЧИСЛО 7.

VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, FEBRUARY 15, 1912. No. 7.

Новинки.

¶ Остра зима. Сьогорічна зима в північній Америці досягнула мабуть свого вершка в кількох останніх днях минулого тижня. Такої незвичайної студени не з'явили тут найстарші люди. Кріпкі морози розпаножилися не тільки в північних частинах Америки, але сягнули далеко на полудне, аж до міста Нью Орліне в Луїзіяні. Коли прим. з названого міста доносять про „killing frost“ (убійчий мороз), який панував там минулої суботи, то щож доперва треба думати про околиці, висунені на північ! В столиці ньюйорського стейту, Албані, термометер вказував 10 степенів нижче нуля (після Фаренгайта), а в місті Кантон, Н. Й. аж 22 степенів понизше зера. Се робить 54 степенів вище після Фаренгайта, або 30 степенів після Цельсія. Не диво отже, що такий сильний мороз не остав ся без відповідних наслідків. Одно з пяти великих канадійських озер, а іменно озеро Висше (Superior) покрито ся грубою верствою льоду від одного берега до другого, чого ще мабуть за людської пам'яті ніколи доси не було. Позамерзали не тільки малі, але і всі великі сплавні ріки, через що мусіла перервати ся на довший час оживлена водна комунікація. Замерзла навіть при своїх берегах велика ньюйорська затока так, що найбільші атлантийські пароходи мусять ждати цілими годинами, заки їм удасть ся по довгих короводах причалити до берега. Невимовна студінь держить людей по домах і не дозволяє їм виткнути носа поза двері своєї хати. Хто мусить вийти з дому, не може вдержати ся довго на дворі вертає як найскорше додому, або шукає по дорозі якогось иншого захисту. Міські приютя в Нью Йорку переповнені убогими людьми, які не мають за що закупити доволі палива, щоби ogrіти свої скромні житла. Поліція вештає ся заодно на улицах і вибирає замерзалих та перемерзалих, відвозячи одних до трупарні, а других до шпиталю. Один парубок (так подають ньюйорські часописи) був дуже перемерз, а не міг нігде дихати ся до якогось дому, щоби ogrіти замерзале тіло. Рішив ся отже поповнити якийсь злочин. Підніс в улиці камінь і шпурнув ним з усеї сили в велике виставове вікно одного skleпу. Явив ся сейчас полісмен і завів „злочинця“ на найблизшу поліційну стацію. Тут парубок добродушно признав ся, що розбив шибу умисно, аби тим робом знайти ся в теплій вязниці. Одного знов мужчину надбав полісмен в Нью-

арку на хіднику з примерзалими до камінної плити вусами. Він осторожно розбив лід з вує бідолаха, а відтак підніс його з землі і відетавне до шпиталю. — Метеорологічне бюро з Вашингтону доносить, що сі кріпкі морози покінчать ся вже „сего тижня“. Поживемо, побачимо...

¶ Катастрофа в Нью Йорку. Около 5-тої години рано минулої неділі пукла в горішній частині Нью Йорку (на розі Вест Енд евіню і 97-ої улиці) головна водопроводна рура, а відтак рура, розпроваджуюча по домах сьвітляний газ. Наслідки сеї подвійної катастрофи були доволі сумні, бо газ запаморочив мало не на смерть 9 осіб, а вода затопила в одній стайні 17 коний. Крім того знищила вода кільканайцять автомобілів, які находили ся на складі в тім самім будинку, що й стайня. Ся стайня і той склад автомобілів були положені в сутерінах о кількайцять стіп нижше уровені улиці. Девять запаморочених газом осіб з великою бідкою привернено опять до життя. Мешканці сусідних домів: мужчини, жінки і діти мусіли довше як годину мерзнути на улицах, заки розійшла ся убійча вонь газу і заки поліція дозволила їм вернути без нараження їхнього життя до опущених помешкань.

¶ Динамітарська конспірація. З Індіанполіс доносять, що правительство видало акт обжалованя проти 54 провідників робітничої юнії, які замішані в аферу відомих братів Мак Намарів, що то динамітом висаджували в повітря усякі залізні конструкції. Один з таких обжалованих лідерів має бути в Бостоні, по кількох в Нью Йорку, Клівленді і Детроїті, найменше пять в Шікаго, по одному в Пеорії, Ст. Люїс, Канвас Сіті, Нью Орліне, Філадельфії, Мілвокі, Гардфорд, Бофало і Сінсінаті, а оково пять в Індіанполіс. Усіх тих 54 людей мали арештувати в середу, дня 14 с. м. Чи вони справді винуваті і чи знають щонебудь про товариство динамітарів — покаже ся доперва при розправі.

¶ Не міг вдержати. Карло Гофман служив при ньюйорській поліції через 9 літ і через весь той час його начальство було в нього цілковито вдоволене. Минулої неділі сповняв Гофман свою службу на 125 улиці. Величезна студінь приневолити його виречи ся поліцейського стану. Посинілий і закостенілий від морозу, прийшов Гофман на найблизшу поліційну стацію, і віддаючи поручникової поліції свою палку й відзнаку, сказав: „Я вже довше не годен вдержати! Якби хто відважив ся три-

мати собаку на такім морозі через цілу годину, то його безперечно строго за се вкарали-б. Я довше не можу!“ Поручник став його потішати, що зима вже на укінченю, що він не повинен резигнувати зі свого становища, але перемерзлий полісмен був непотішений. Пішов сейчас додому і розхорував ся так, що жінка й кількоро дітей побоюють ся о його жите.

¶ Задля кусника хліба. Двацятьлітня жінка, Катерина Доліне з Філадельфії, хоче продати свою двомисячну дитину якійсь католицькій родині за 600 доларів. До сього незвичайного кроку приневолити бідну матір крайня нужда. Катерина віддала ся перед двома роками за робітника Росіянина. Він стратив свою роботу, а коли не міг знайти ніякого занятя, вернув до Росії. Жінка пішла жте до свого брата, але і той опинив ся недавно на бруку, стративши своє занятя. Щоб не умерти голодовою смертю, рішила ся нещасна мати прийти до грошей ціною рідної дитини.

¶ Оригінальна пімста. В місті Савт Норвок, Конн. зібрало ся минулої понеділка на нараду 300 делегатів, які репрезентували тогариство тверезости з цілого стейту Коннектікот. Конференція відбувала ся в одній величезній галі, яку обслуговував сторож, що любив собі трошки підпити, або иншими словами: був власне „приятелем“ того „дару божого“, якому виповіли війну прогібіціоністи. Народами згаданих делегатів загриз ся бідачиско сторож до тої степені, що „закропив ся“ до нестями. Се мало такий наслідок, що в бойлері погас огонь, на салі понесло проймаючим холодом і делегати усі до одного вийшли „гріти ся“ на улицу. Довідав ся про сеї „казус“ один стейтвий урядник. Він пішов до пивниці, розложив під бойлером (паровим котлом) сьвіжий огонь, розігрів салю і стягнув назад усіх делегатів, які докінчували свої наради вже без ніякої перешкоди. Осьтак „пімстив ся“ каменичний сторож над ворогами алкоголічних напиктів, над ворогами, що зійшли ся сьпівати „вічну пам'ять“ усім тим трупкам, яких він в своїм житю ніколи не цурав ся...

¶ Лист причиною епідемії. 15 процент питомців бостонської колежі Клерка (Clark's College) занедужало на запаленє горла. Настоятелі сього інститута почали слідити за причиною сеї заразливої недуги і, між иншим, стали переглядати переписку студентів. Підчас того один студент признав ся, що дістав лист від своєї любки, яка живе в місцево-

сти, заражений під пору епідемією запаленя горла. Він сей лист поцілував і зараз після того занедужав. Від него заразили ся й инші питомці. При докладній обсервації сього листа лікарями показало ся, що він був справді переповнений заразками сеї пошестної недуги. От і новий доказ, що всяке цілованє є дуже негігієнічне і що сей звичай повинно ся зовсім занехати.

¶ Звіт публічної бібліотеки в Нью Йорку. Від часу, як отворено новий будинок публічної бібліотеки в Нью Йорку при 42 улиці і 5-тій е-вені, т. є від дня 23. мая м. р. до дня 12. лютого с. р. відвідало сю бібліотеку 1,658,376 осіб. Число читачів вносить 246,950; 43,970 у філіях Астор і Ленокс, а 202,980 в головнім будинку.

¶ „Оса“. Під таким заголовком став виходити у Львові новий український, гумористично-сатиричний двотижневник, ілюстрований. Перше число мало вже появити ся з початком місяця лютого с. р. Піврічна передплата 3 К. Редакція і адміністрація „Оси“ містять ся у Львові, при ул. Войцєха ч. 8 а.

¶ Росія готує ся до війни з Австрією! Одна з львівських часописий принесла таку сензаційну телеграму з Петербурга: В тутешніх військових кругах зовсім поважно обговорюють воєнну задирку між Росією і Австрією, яка має вибухнути вже з початком весни. В сій справі візвано телеграфічно до міністерства війни губернатора Скалона, начальника варшавського генерального штабу і сьвіжо іменованого залізничого начальника мобілізаційного відділу. Народи в міністерстві війни відбувають ся довірочно. Про воєнний настрій, який настав в міністерстві війни сьвідчить також скорє розісланє до гарнізонів київської і варшавської губернії окремих ревізійних комісій, які мають задачу перегляд складів і військових магазинів.

¶ Колізія на морю. З Нагасаки, Японія, доносять, що дня 13. с. м. стовкли ся на морю два японські пароходи, Риога Мару і Морі Мару, наслідком чого утопило ся 46 осіб з а-логи і пасажирів.

¶ В Нью Йорку, заходом читальні ім. Т. Шевченка, відбудуть ся дня 18-го лютого Декляматорські Вечерниці получені з відчитом і з рухомими образами в галі парох. ч. 28 Е. 7-ма ул. Початок о годині 6. вечер. Вступ (крісла) 25 цт.

Брутальність на Еліс Айленд.

(Німечки письменник, який там був студій 3-ю класом, описує свої пригоди.)

В німецькій тиженнику „Gartenlaube“ описує Курт Арам в статі під наголовком „Без цента до Америки“ пригоди іммігранта, що їде до обіцяної країни доларів найнижшою корабельною класою. Добр. Арам вбрався третьою класою до Америки в цілі насиченого переживання, як в вільній країні поступають з пришелцями. Він щасливо перебрався через Еліс Айленд, та хотів не був засуджений на депортацію, то все таки побут на „острові сліз і гора“ не дуже йому подобався. Про свій побут він пише таке:

„Яксь на третій годині причалили ми до острова Еліс Айленд. А тепер рушив безконечний похід: уставлено двійками мужчин, жінок, дітей, усе в суміш; кожний в куфром, пакунок, тлумак у одній році, в „докторською картою“ у другій. Похід довезним шнуром тягнув ся через огорож до велитенської селі. Я вже тепер кляв в душі мій ручний куферок, у яким не було нічого більше, як два одяги та трохи найпотрібнішого біля. А прецінь майже кожний мав о много тяжішій пакунок до двиганя! А переловім нещасні жінки з діточками! І як то легко далоб ся се му лхиви зарадити: трохи доброї волі і пару дощок та станув би найпримітивніший будинок, у яким моглиб іммігранти вложити свій „відручний пакунок“ на час переслухання та дарма, пасажир 3-ої класи зазда легідь мусить пізнати, що американському урядові зовсім не залежить на його мізерній начтожності.

„При вході до галі, який украшено велитенським звездистим прапором, заревів якийсь джентелмен, стоячий у дверім капелюсі на голові: „Здоймити капелюх!“ Треба було брати капелюх у руку, яка вже держала докторську карту: мене невимовно завидував сей приказ, виданий на порозі до країни, у якій всякий у всякому місці і при всякій нагоді з принципі задержує капелюх на голові. Щоб вповнити сей різкий приказ, річ природна, многі мусіли наперед поставити свої клунки на землю. Але сейчас гремів отсей джентелмен: „Держати клунки в руках!“ Хто однак не міг сейчас послухати сего приказу, діставав численні стусани по під ребра від других джентелменів, які, як здавало ся, лиш тільки і на се там стояли. А тепер з клунками під пахою, у руці, на плечах, з докторською картою і капелюхом у другій руці, з кроплистим потом на чолі а безсильною лютостою у серці треба було йти безконечними сходами у гору. Бідні жінки з дітьми! А прецінь говорять, що Американець так упереджає чимний для жінок, навіть і найбільших. Чи може Еліс Айленд не вчислює ся ще до Америки?

„Наприкінці сходів всякого піху, го у вузенький перехід. Хто сейчас не носив у призначену для нього челоість, обірвав опять стусана. Заки дійшло ся до кінця переходу, треба було відмонити праве рамя зі знаком щіплени віспи, і то знова не стаючи, не відкладаючи ні клунки ні капелюха. Впрост фізична неможливість. І опять посипали ся численні стусани, удари, та штовханці. Наконьць по важких трудах добило ся перед лице урядуючого лікаря. Він глянув поверховно на моє рамя, а опісля завернув повіки на моїх очах з такою брутальністю, що ще годину опісля мої очі заходили засидно слізма. Якимц баранчиками без крихітки жовчи

владли ся лікарі, що оглядали мене в Бремі.

„Опісля одержало опять стусана як захохоту, щоб попрямувати у вільний вузенький перехід, опроджений з обох боків залізними кратами. Такіх опороджених репійкою вузеньких вулицюк було з яких двайцять побі себе. На кінці кожної вулички стояв пулт, а за ним стояв опять якийсь джентелмен. Докторської карти позбулись ся вже по дорозі. Їлунки треба було все ще тягати дальше зі собою і горе тому, хтоб поважив ся їх на хвилиночку хотів поставити на землю. Сейчас сипали ся на його голову назвиска, прізвиска, епігети а також і штовханці, що аж гей! Такої брутальності не приходило ся мені ще в світі здбати. Аж підносило мене, щоб се му простакови наплювати між очі, бо заїхати куланом не було як: одна рука моя держала клунку, а друга капелюх. Силою я повтержав мою лють, і се моцпасть, бо без того певно був би вилетів, не бачивши навіть Америки.

„Коли я дістав ся перед пулт, мусів сказати своє імя і назвиско. З відомих причин я їхав під прабраним іменем.

„Що ви за один“, зацитано мене.

„Чоловік“, звучала відповідь.

Джентелмен видно не зрозумів мене, бо спитав про мою „професію“.

Я занігнув раменами.

„Куди йдете?“

„До Нью Йорку“.

„Зачим йдете до Нью Йорку?“

„Працювати“.

„При чім? Який фак?“

Я опять здвигнув раменами, а мій інквізитор покликав другою, що ліпше говорив по німецьки.

„Чим ви займали ся у Німеччині?“

запитав мене новий інквізитор. Тоді ще тяжко приходило мені збрехати, отже я мовчав. По друге, я не був приготовлений на подібний запит.

„Маєте анакомих або свояків у Нью Йорку?“

„Ні“.

„Маєте адресу, куди хочете йти?“

„Ні“.

„Кілько грошич маєте зі собою?“

На се питанє я був зновні приготований. І з першу хотів я сказати правду. Але позаяк я обом вже так видав ся підозрілим, то моїх 25 доларів буліб мені ще гірше подали в підозрінє. Менеб задержано до спеціального переслухання а опісля, уживши якогось претексту, відіслано з поворотом. Про се я знав від моїх товаришів, з якими власне так зроблено. І тому я люто заявив, щоб дали мені вже раз святий спокій, бо в мене є цілих тисяч доларів готівкою. Слово „тисяч доларів“ мало магічний вплив на обох джентелменів. Навіть аж такий вплив, що на щастє зовсім не казали мені їх показувати.

ДОПИСИ.

3. Mt. Carmel, Pa.

В ч. 4. мюнвофільської „Правди“ находить ся цікава допись п. 3. Новая русская крѣпость. Що то за „крѣпость“, хто її побудував і де вона находить ся? Ся „крѣпость“, то читальня ч. 4. Михайла Качковського в Централі, Па. онована Всеч. о. Вл. Сполітакевичем, монткармельським парохом. При закладаню сеї „крѣпости“ було кільканайцять невдоволених з політики еп. Ортинського централідів, а крім того деякі гості, між якими визначали ся: „Веч. о. Владімір Сполітакевич із Мт. Кармель, Па. сь тамошнім дяку учителем і кількома виднїйшими своїми прихожанами як г. Галь-

кович, Войтович і другіи, а також г. н. Михайл П. Валандюк, контролорь О. Р. Б. із Elysburg, Pa.“

Про нашого монткармельського „гомосєца“ пише ся в тій дописі дослівно так: „Всеч. о. Вл. Сполітакевич, хотя лично других политических взглядов, знаючи точно одив духу централідєв, не лишь не наикадальїмь своїх переконань, а противно похвалил их, що держатся своего и що вь томь напрямѣ желаютъ дальше вскрѣпляти своего духа“.

Веч. о. Владімір був на тім „собранію“ председателем і „выголосилъ свою рѣчь дуже толково, за що сьобраннїи и надгородили его громкимъ рукоплесканіемъ“, а наконецъ выбрали его головою сеї „крѣпости“. За таке візначєне (в дописі написано: „за отданую ему честь“) о. Сполітакевич „сложилъ свою жертву на первыи потребности новооснованой читальни“ в сумі \$2.00 і приобідав читальникам свою горячу поміч.

Отсей факт мав місце у славній Централі „въ недѣлю 28 в. ст. января по полудни“. До сего факту позволю собі зробити кілька коментарів.

Читачам „Свободи“ відомо, що деякі централідєські Русини відорвали ся від парохії в Мт. Кармель і оснували собі свою власну парохію. Се стало ся за впливом чи на поручєнашого владики і з сього є дуже невдоволеній о. Сполітакевич, котрому тепер поменшили ся значно „доходки“. Не мог діло входити в відносини монткармельських або централідєських Русинів до еп. Ортинського і не мог діло втручати ся в „культурну“ борбу о. Владіміра з його духовним настоятелем. Відно о. Сполітакевичови „дерти котя“ з руським єпископом (се його приватца річ), відно монткармельським і централідєським „русским“ будувати у себе кацапські твердині та віпати всіх собак на „проклятыхъ украинчикахъ“ (се річ їхньої совісті і переконаня) але не вільно українськоруському свѣщенникови гірше Дяха свою матір розпинати! Не вільно о. Сполітакевичови, коли він причисляє себе до зненавиджених кацапами „украинчиків“, єднати ся з тими руськими яничарами і пловати враз з ними на своє рідне гніздо! Для таких людей, що вирікають ся свого народа і його свѣтощів є у нас назва перекінчик або попросту „хрунь“ і така назва прилипне до Всеч. о. Владіміра, як що він не заверне з своєї блудної дороги. Не все можна ходити, як той циган, помежи дощ і не завжди оплачуєт ся сидіти на двох стільцях та двом богам служити. Нехай о. Сполітакевич покаже ясно своє обличє, нехай скаже виразно, чи він „русский“, чи Русин-Українець чи Великорос-кацап. Нам не треба людей, а тим більше свѣщенників, з хитрою циганською вдачкою... Геть з кацапами і їх приверженцями!

Продолженіє.

3 Hazleton, Pa.

(Деякі сльї в справі „Спростованя“ о. З Оруна, поміщеного в 6-ім ч. „Свободи“).

Читаючи послїдне число нашої „Свободи“ вишло мені в очи „Спростованє“ о. З. Оруна дописи з Честер, Па., поміщеної в 5-ім ч. тоїж часописи. З болем серця і невимовним сумом прочитав я у тім „Спростованю“ отсі знаменні слова: „я вступав і виступав завжди проти Р. Н. Союзу, коли його орган киричить проти віри, церкви і духовенства, і за се не потребує встидати ся.“

Чи се так робити свѣщеник, якому лежить на серці добро і щастє народа? Чи так робить патріот, що

присвоєт собі правілей ступати слїдами безсмертного Маркіяна?

Правда, о. З. Орун ще ходив тоді з „патріотом“ в заду, коли найгарнїйші з поміж нас заточєвцїв, без раниці, чи то свѣщеник, чи хлоп, чи паламар, організували наш найдорожшій скарб на чужині, наш Руський Народний Союз.

О. З. Орун не бачив, бо і не міг бачити, кілько то труду, кілько крїзавого поту поплило, заки зібрано американську Русь у одну велику родину. І тому о. З. Орунови тяжко зрозуміти, як глибоко вросла наша дорога організація у серце кожного з нас. О. З. Орун не здає собі з того справи, що сей, хто „виступає“ проти нашого одинокого доробку на чужині, виступає проти нашого народу, виступає проти його ідеї, видирає вдовам і сиротам їх послїдню дошку ратунку, важе їм йти з жебрацькою торбою повід чужі тини і витягати руку по милостиню Хрєста ради.

Припустім, що навіть і дійсно орган Р. Н. Союзу „киричить проти віри, церкви і свѣщєнства“ — хоть сего ніколи не було і ніхто не може такого відним фактом доказати — то за се вина спадалаб на одних, на сих людей, що стоять при кермі, а ніколи на загал. Щож завинив би в таким случаю весь загал членів, чим провинили б ся вдови і сироти, що о. З. Орун, свѣщеник і руський патріот так тяжко взяв ся їх карати, бо розбивав їхнє одиноке, прибіжище і притулок?

Ні, отче Орун! Я лиш простий чорнороб робітник, якого ніч виганяє з хати і ніч приганяє, але я своїм хлопським розумом пізнаю, що так робити, як Ви се зробили, чи робите, не годить ся не то що свѣщеникови, але навіть найтемнїйшому анальфебетови. І хоть Ви яванитє ся, що таким поступованєм не потребуєтє зовсім встидати ся, — то ва се ми, люди, мусимо подвійно встидати ся: бо і за Вас є свідомого Русина, і за себе, що ми терпимо поміж собою таких свѣщеників, як Ви. Т. Полюка.

НА УКРАЇНСЬКУ ПРИВАТНУ ГІМНАЗІЮ В ЗБОРАЖИ.

Надіслано для поміщеня слїдуюче писмо:

„Хвальна Редаціє!

Просимо уклінно о поміщенє в Вашій часописі слїдуючий вказ жертвodawців на Фонд приватної української гімназії в Зборажі.

На прив. українську гімназію в Зборажі зложили в доларах отсі Вн Добродї: Корнєль Яремчук 1, Микола Яремчук 2, Янко Фейцарук 2, Рема Дячун 3, Сежко Шуст 3, Петро Яремчук 1, Володимир Дячун 1.10, Данило Дячун 1, Герасим Штовак 1, Данило Лисогір 1, Стефан Фейцарук 25 цєт., Ян Присяжнюк 1, Микола Добридень 3, Кирило Гаврилюк 1, Стефан Гладі 35 цєт.

З високим поважанєм за Комітет гімназіальний в Зборажі

Др. В. Білинський, гол.,
Евген Галькевич, секр.

Збораж 29 січня 1912

ДЛЯ СИРІТ В СЕЛІ ТОКАХ.

Оголошено в ч. 5-ім \$5.62

Д. Василь Оборнцко зі-
брав в Vintondale, Pa. 6 10

Разом \$11.72

ПРИЄДНУЙТЕ ЧЛЕНІВ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

КОЗАЦЬКА ПОМСТА.

Оповідане з козацької старовини.

I.

Хочби ви і знали Красноставці на правобережній Україні, то вони тепер не те, що у давнину. Тепер усе на світі перемінило ся, переіначилось, а з колишніх Красноставців то тільки і слави, що став великий розлогий остав. А і того ставу не тільки тепер, що колись-то, та й не такий глибокий. З дебільшого комішем поріс, а то і висох в часті.

В давнину тут було инакше. Став був ширший і більший, а ціла околиця поросла старим дубовим лісом з великими та глибокими балками, в яких могло кілька сотень людей враз з кіньми скрити ся. — За ставом стояв тут в давнину пишній кам'яний замок пана Овруцького. Замок околений високим муром та глибоким ровом з того боку, де не було ставу, з відкілья запливала вода у той рів. У тім красноставецьким лісі зачинає ся наше оповідання. О тім Красноставчани, хоч і саме село не на тім місці стоїть, добре тямлять. Столітні діди показують своїм малим правнукам те місце, де стояв панський замок. Оповідують, що остали там ще глибокі темні муровані льохи, а в них і скарби заховані, та ніхто би не поважив ся за ними порпати, бо пильнує їх якась нечиста сила. Красноставчани оминають з острахом те місце, поросле буряном і терниною, а кому вже конче прийшло ся туди переходити, то хрестить ся хоч би і в день. Є і такі люди в Красноставцях, що чули у сій замковій руїні серед бурливої ночі пекольні стони, крики та зойки, наче-б кого мучили. Говорять, що це душі замучених людей так голосять, та хіба що не за собою, а за тим паном, що тут в давнину жив, та людей катував.

Та пек біди, та осина! Дух святий при нас хрещених! а ми вертаймо в ту давнину яких три сотки літ від нас, в ті страшні часи народньої ровпуки і лютого гніву українського народа на панів-гнобителів, в часи нашої кривавої гайдамаччини.

Було се одної літньої ночі. Місяць вже запав, блищали тільки на блакитньому небі ясні зорі, наче-б хто дукатів розсипав. На дворі було тихо, навіть вітрець не подув. Навіть нічна птиця заснула.

Малою доріжкою красноставчанського ліса їхало двох козаків і тихо між собою розмовляли.

— То ти, Карпе, справді не знаєш, якою смертю твій покійний батько згинув.

— Не знаю. Як мені се знати? Тоді я ще дівчаком був, та й то ще не діждав кінця його кончини, бо мусів втікати перед панським гнівом. Я тільки лише тямлю, що тої страшної днини вернув покійний батько з замку якийсь не свій. Був знеможений, подряпаний на лиці, блідий, зі скаліченою рукою, з якої кров йшла. Мама питає: „що тобі, Петре, сегодня приключило ся?“ — Нічого, каже, пригону з конем мав. Чортівський кінь, трохи мене не роздавив. Не міг мене з сідла скинути, так впав враз зі мною на землю, притолочив мене, та кричав, чортова твар, мов свиня. Я ледь видобувсь з під нього, косий собі намняв та руку скалічив“...

— Дати тобі їсти? питає мама...

— Чогось не хочеть ся.

І сів батько кінець стола, спер голову на руки і чогось важко задумав ся. А я сиджу біля печі на землі, та дивлю ся на батька. Мені жаль

стало, що батько не взяв мене на коліна, не поіграв ся зі мною, а то і не глянув сим разом на мене. Та не було мені часу заплакати, бо в тій хвилі счинив ся під нашою хатою якийсь гамір.

— Ох, лишенько, панські гайдуки йдуть.

А у нас, коли було хто кликнув: панські гайдуки йдуть в хату, то те саме, як би казав: татари йдуть.

Батько прокинувся з задуми і підвів голову.

Війшли гайдуки в хату, вхопили мов чортяки мого батька та й вивели. Батько мов неживий, не обороняв ся. Мама стала голосити та не давати. Її потягнув гайдук нагайкою по плечах, аж кров крізь сорочку виступила, а другий штовхнув кулаком в груди. Вона впала на землю, а батька повели на замок. Я страх налякав ся і цілий задубів.

За батьком побігла і мама, а я став плакати. За якийсь часок вбігав в хату Прокіп Верета, побратим мого батька, а мій хрестний отець, і хопив мене на руки.

— Втікаймо, каже, Карпе, бо біда буде. Він поніс мене затилками, огородами, аж заніс мене до ліса, де ми тепер є. Тепер вів мене за руку, бо аж задихав ся несучи мене. Ми ввійшли в таку гушавину, в якій я ще до тепер не був. Не тямлю, як довго ми йшли, поки не зайшли в хату старого лісника Прокопа Самійленка. Я його добре знав, бо він нераз приходив в нашу хату і приносив мені кришку меду. Тепер вони щось пошептали між собою, і мій хрестний батько вернув ся в село, а мене оставив тут. Я плакав та рвав ся до мами. Старий заспокоював мене, як міг, дав меду, хліба, а коли се не помагало, став мене лякати гайдуками. Вони певно прийдуть і мене заберуть, коли не перестану плакати. Се помогло. Я затикав рота руками, щоб плачу не чути, поки не заснув. Не знаю, як довго я спав. Мене розбудили серед ночі. В хаті побачив я двох козаків. Один сивоусий вже, а другий молодий. Коли вони в хату прийшли, і з відкілья взяли ся, я не знаю. Той старий став зараз до мене підморгувати, забавляти, всміхати ся та пестити.

— Збирайсь, козаче, в дорогу, каже поїдемо...

— До тата?

— Еге-ж, до тата, до мами, — ну — швидко.

Тоді я цілком зі сну очунав ся, бо заспаний був.

Мене загорнули в кожух і посадили на коня. Сивоусий козак Охрім Чепурний держав мене наперед на сідлі.

— Здоров будь, Прокопе! — гукав Охрім.

— Благослови Боже в щасливу дорогу, гукав Прокіп.

І ми поїхали лісом. Така їзда вколосила мене і я заснув.

Прокинувся я над раном, коли ми стали серед ватаги козаків. Вже було рано.

— А ти що, Охрime, хлопця прирідбав? чиє воно? питає отаман.

— Козацька дитина, каже Охрім... таке мале, а вже від мученицької смерті втікати мусить.

Я того всього не розумів. Від якої смерті я втікав?

Хіба-ж дід Прокіп мене вбити хотів? Він був для мене все такий ласкавий, меду мені приносив...

Щось старий Охрім не так говорить, думав я.

Побули ми там одну днину, відпочали. Я привик до козаків, вони до мене. Іграють зі мною, голублять, на коня сажають, дають пистоль в

руки, шаблю, та сьміють ся, що піднести не можу.

А мені від часу до часу нагадаєть ся мама, та й плачу.

— Не плач, козаче, кажуть до мене, не ладно козакови плакати. Ми тебе заведемо до мами, що пригорне, приголубить мов рідня, та ще й до сну заколише, пісеньку засьпіває... не журись.

Ми рушили в дорогу. Їхали цілими днями-ночами, вже не тямлю, як довго. Та мені в дорозі дуже подобалось. В степу так було гарно, соняшно, тепло. А вони, мої рідні, берегли мене мов ока в голові. Та що тобі про се говорити... хіба ти не знаєш, як наш брат дитий любить?

Завезли мене спершу до якогось зимовика, де жив старий Охрім Чепурний. Коли старий йшов в похід, то віддавав мене на Січ, між ровесників. Впрочім ніколи зі мною не розлучував ся. А було верне з відкілья, то навезе мені цілу копицю всіляччини: іграшок, коників, буханців, колачів, медівників, що хоч гребуло гати. А все мені говорить: „Слухай, Карпе, тями, що ти козацька дитина, що твого батька пан вбив. Тями, що ти з Красноставців, Петра Кожуха син, що з тебе має вирости козак на славу. Служи вірно товариству січовому, матері Січі. Тями, що тобі треба за батька-мученика пімстити ся. Виростеш, козаком будеш, то поїдь до Красноставців, а там розпитай за Прокопом Веретою. Він тобі хрестним батьком приходить ся. Мені передав тебе мій старий товариш, теж Прокіп, та вже не Верета, а Самійленко, — либонь вже не живе, „возьми, каже, сироту Кожухенка, та втікай, бо у мене не конче безпечно йому пробувати“. І взяв з мене слово, я його додержую і виховую тебе в страхі божім, по козацькому закону“.

Таке говорив мені старий Охрім Чепурний не раз, поки живий був — царство йому небесне та земля йому пером.

Опісля вже знаєш, що зі мною було. Я виріс і козаком став, хоч не першим, але і не послідним. І тепер пора сповнити обіт, повинність синівську, та за батька помстити ся.

— А знаєш ти дорогу в Красноставці бода?

— Ми може либонь біля Красноставців. Се неперемінно красноставецький ліс. Потрапимо до села то про все розпитаємо. Тобі, побратиме, спасибіг, що не лишив в пригоді та пішов зі мною...

В тій хвилі виїхали на край ліса. Здалека чути було лай собак. Тут либонь і село буде. За тим голосом поїхали прямо. Світла ніде не було видно.

Недовзі забовваніли в темряві верби і козаки віхали в сільську вулицю. Собаки загавкали ще дуще.

— Господь знає, як за тим Веретою розпитати? говорив Карпови Максим, побратим його розглядаючись в темряві. Воно-б так найкраще було, як би ми сюди віхали непомітно, щоб жива душа про нас не дізнала ся.

Вони станули серед вулиці, незнаючи куди їхати.

По під пліт хтось надійшов. Коні форкнули і поступили на бік. Карпо нахилив ся з коня:

— Ти чоловік, чи хто?

— А хіба-ж скотина? відзиваєть ся той незнакомий, не бачиш?

— Коли-б бачив, то би й не питав — скажи будь ласка, де тут живе старий Прокіп Верета?

— А чого тобі до його треба?

— Вибачай добрий чоловіче, та я йому самому скажу, а лиш проведи...

— Недалеко і проводити, ми біля його воріт стоїмо.

З тим словом він відчинив ворота і впустив туди козаків. Зачинив опять ворота, а відтак провів козаків поза хату, де стояла стайня.

— Ось тут проведіть ваших коний, а самих у хату просимо. — Козаки позлізали з коний, підпустили попруги від сідла і повели на омацьки в стайню та попрининали до жолоба.

— Ви коний розсідлайте — до рана може вам тут бути безпечно — а зараз коням сіна підкину.

Як з тим упорались, повів козаків в хату і застукав легко в віконце. В хаті заворушили ся, заговорили якісь голоси. Відтак скригнув засув, відчинились двері, і козаки ввійшли туди.

— А се хто? питає якийсь старечий голос, бо зараз закахикав.

— То я тату, гостий Бог прислав, діло до тебе є.

Заблесли іскри від кресила, роздував ся огонь і заблiмав каганець. За той час Веретенко прислонював світою віконце.

До козаків приступив старий, сивий чоловік з каганцем і став їм пильно придивляти ся.

— Не вже-ж Запорожці! — давно не видав.

— Здоровий був, батьку, чолом тобі бемо...

— Здорові будьте, панове товариство — просимо гостей сідати... ану, Ганю, вставай, та гостей приймай, гукав старий за піч, де спала невістка...

— А хіба-ж сплю? відзиває ся від печі Ганя — хіба-ж не я дверий відчинила?

— Ну, гаразд, гостий нагодувати слід...

— Не пізнаєш мене, батьку? питає мягким голосом Карпо.

Старий став ще пильніше приглядати ся Капови.

— Мої старечі очі вже недовиджують. — Мабуть вже давно тебе не бачив, коли і по голосі не пізнаю... Хто ти будеш?

— Твій похрестник Карпо...

— Кожухів син? крикнув старий... моя дитино люба — най тебе обійму — Боже, такий дівчак був, на руках малого носив, а тепер козак мов дуб... Добре, що ти приїхав, а то і не заставби. Мені вмрати пора... Ти звідкілья?

— З Запорожа, прямо з Січі... Приїхав тебе відвідати, батьковій могилі поклонити ся, та з паном розплатити ся, коли ще живий вражий син.

— Тихше! враг його не взяв, здоровий та товстий мов кабан... Та коли вас лише двох, то про заплату і не думай, а гляди, щоби перед зорею і духу по вас не було. Втікай з відсілья, коби далі. Тут Запорожців на паль застромлюють, коли витролять та піймають...

Втечемо, як буде треба...

— Та про те опісля — ви голодні, та й відпочати треба.

— Ну, Ганю, чому ти наче-б нічого?

Ганя прикрила стіл, поставила фляшку з горілкою, миску з варениками, хліб, кашу...

— Не великі у нас статки, говорив Верета лізучи на свою лежанку та чим хата богата... На ліпше не спроможемо ся, хіба на пісню страву.

Усю нашу працю пан забирає.

D 36 (Дальше буде).

Михайло Угорчак, 204 WEST 148 ST., NEW YORK CITY.

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР,

виписує різні українські і пільні костюми на представлення і характеризує по иньшкх аївах. Замовлення приймає що найменше на 8 днів перед представленням.

НАЛЕНДАР.

ЛЮТИЙ.

н.ст.	Дні	Руські свята
15	Четвер	Стрітеніє Госп.
16	Пятн.	Симеона і Анни
17	Субота	Ізидора Прп.
18	Неділя	Сироп. Агафії
19	Понед.	Вукола Поч.
20	Вівтор.	Паренія
21	Середа	Теодора

Новинки.

Віче галицького учительства відбуло ся дня 15-го січня с. р. і було імпонуючою маніфестацією за поліпшенням долі сивачів культури в найглухших кутах Галичини. Стануло поверх 10.000 учителів і учительок; цілий Львів зарюв ся від учительства, як показалося, дуже солідарно йдучого в своїх слухних домаганях. З українських послів прибули на се віче др. К. Левицький, др. Макух, др. Цегельський, др. Колесса, а також соціаліст Вітик. Віче зачало ся точно о 10 год. в „Спортовій палаті“ і на подвірю, бо в середині всі учасники не могли помістити ся. — Перший реферат про знесенє місцево-класової системи і про зрівняне плати учителів з платами чотирох найнижших ранг держ. урядників виголосив п. Смуліковський. Другий референт п. Власійчук говорив про видачу службової прагматики. По рефератах, оплескуваних з нечуваним запалом, ухвалено однодушно відповідні резолюції. По прийнятю резолюцій промолчали ще послі ріжних стороництв: Бандровський, Адам, Макух, Дашинський, Вітос, гр. Ст. Бадені, Слівінський, Колесса, Вітик, Цегельський, Брайтер і інші, потім учит. Новак. — Рівночасно до зібраних на подвірю промовляли інші послі. О 1. годині всі вічевики пішли гуртом під сойм. На правильний похід з причини соймової сесії не згодила ся поліція. Площу перед соймом замкнув кордон поліції. Юрба 10 тисяч учителів і учительок залягла передню часть посадського парку, бродячи в снігу. Тимчасом до красового маршалка удала ся депутація зложена з президії віча, в товаристві кількох послів і предложила йому ухвалити резолюції. — До красв. маршалка промовили пп. Новак, Власійчук і Андрушквичева. Маршалок гр. Бадені відповів, що сам прихильно відносить ся до справи поліпшення долі народного учительства, але воно залежить від фінансової спроможности краю. Задачею сойму буде, погодити сі обі справи. Речники депутації переклали заяву красв. маршалка зібраним, почім всі спокійно розійшли ся.

Всіх Українців було на початку 1911 р. 33 мільонів 100 тисяч; Москалів 69 мільонів 500 тисяч; Польків 21 міль. 700 тис.; Чехів 7 міль. 500 тис.; Сербів і Хорватів 9 міль. 773 тис.; Болгар 5 міль. 400 тис.; Словінців 1 міль. 500 тис.; а Словаків 2 міль. 730 тисяч. Українці після числа займають друге місце між славянськими народами.

Чужа нирка. В Філадельфії докодав лікар Гаммонд при участі великого числа лікарів з ріжних сторін Злуч. Держав і Канади операції хорої нирки. Оперований пацієнт хорувал від довшого часу на грузлавку нирок, усунене отже знищеного органу і вложено на його місце здорового уважано одиноким ратунком. Др. Гаммонд виїняв нирку з сьвіжо помершого наслідком переїхання самоїдом чоловіка і вложив її на місце хорої нирки. Операція ся мала удати ся як найліпше. Була се вже друга

подібна операція. В попереднім випадку др. Карелі в Нью Йорку уживав в тій цілі нирку пса.

Війка пастора з жебраком. До пастора Конвея з Осбері, Н. Дж. приступив на улиці в Монт Вернон обдертий жебрак і просив милостині. Пастор не дав йому нічого, а жебрак сказав за се пасторови кілька образливих слів. Озлоблений пастор дупнув жебрака поза уха і звалив його з ніг, та не на довго... Він підніс ся швидко з землі і почав обкладати пастора грубими кулаками. Вивязала ся взаїмна бійка і оба „джентельмени“ качали ся довгий час по уличнім болоті та снігу. Нарешті надійшов полісмен і потягнув обох борбників до міського арешту.

Шутка дефравданта. Берлінські дневники доносять, що велику сензацію викликало в Берліні нагледне зникненє тамошнього адвоката Гайманда, котрий був там також правним дорадником кількох польських стоварищень. Одежу Гайманда найдено в снігу в недалекому ліску, а що він був аматором купелій в снігу, думано загально, що він підчас такої купелі замерз, засипаний снігом. Піднято сейчас ратункову акцію, однак всякі пошукування за тілом адвоката були безуспішні. В останнім часі вияснила ся загадочна справа в зоревім нежданій спосіб. Виявило ся, що Гайманд, спроневіривши повірені собі значні депозити, щоби ввести в блуд поліцію, оставив в снігу свою звичайну одежу, а сам в иншій одежі утік тимчасом через Вроцлав за границю.

Залюблений тесть. В селі Полгарді (Угорщина) залюбив ся тесть в жінці свого сина. Невістка не хотіла піддати ся тестеві, а коли він став занадто настійчивий, поскаржила ся свому мужови. Молодий муж, дізнавшись про се, так розлютив ся, що запер свого батька в хаті і страшно на нім помстив ся. Зелізними кліщами повідривав старому уха, а відтак розпаленим зелізом так поранив усе його тіло, що нещасний стратив притомність. На другий день, коли залюблений старець прийшов до себе, доніс про звірський поступок свого сина жандармерії, яка його арештувала.

З історії нужди. З Будапешту доносять, що жінка робітника в фабриці вагонів Катона, повісила свої дві донечки, 6 і 7-літню а відтак себе. В полішенім листі пише, що робить се тому, щоби уможливити свому мужови житє з його невеличкої платні.

Пішки наоколо сьвіта. Недавно прибув був до Кракова пішки Француз Томасен, котрий відбуває подорож довкола сьвіта. Подорож своєю обчислив він на 8 літ, а розпочав її 1906 року. Доси зробив Томасен 62 тисячі кілометрів. Коли вдасть ся йому та подорож, то здобуде нагороду 120 тисячів франків.

840.000 К за збірку марок одержав будапештський мільонер, архітект Роберт Голітшер. Збиранєм марок займав ся він завдяки свому синові, котрому перед 8 літамі купив на Різдяні сьвята малу збірку марок. З часом сам набрав до сего такого замишування, що віддав ся зовсім збираню марок. На продажі зібраних марок заробив Голітшер чверть мільона корон.

Сумний кінець. З Монте Карло прийшла відомість, що там застрілив ся Станіслав Ріхтер, касієр львівського „Купецького Банку“. Ріхтер був знаний на львівським бруку з жита над стан. Се жите й довело його до мальверзацій в банку і до останної невдатної проби щастя в пе-

чері гри. Проба, як звичайно, не вдала ся і Ріхтер покінчив з собою.

Розвій телеграфу і листової почти. За 80 літ від винайденя телеграфу став сей так необхідним для культурного народу, що сить телеграфічна окружає цілий сьвіт, а дротом мож би 138 разів обкружити землю, або 17 разів получити її з місяцем. Найбільш уживають телеграфу спритні Англіїці. Депеші о кількасот словах доволі часті, а рекорд здобула собі телеграма о 20.000 словах. Неімовірно розвинула ся також листова почта. Після статистики одної італійської часописи переходить річно через всі уряди почтові 3.300 мільонів листів. Денно переходить 9.041.096; на годину 376.712 а на секунду 104 листи. Розложені побіч себе покрили би сі листи площу 44.000 гектарів.

Кілько людей гине на війні. Тепер, коли в кількох сторонах сьвіта проливаєть ся людська кров, цікаво дізнати ся про страти, які людскість понесла з причини воєн. Число убитих на війнах XVIII віку виносить 19 мільонів людей; протягом послідних 20 віків згинуло на війнах 1200 мільонів. На основі тих чисел один учений поробив цікаві обчислення: кров тих жертв заняла би 1800 мільонів відер. Коли би тіла поляглих уложити одно на другім, то утворила би ся драбина, по котрій можна би вийти на місяць — бо висока на 80 тисяч миль. Коли би голови померших покласти одну коло другої, утворив би ся пас, яким можна би шість разів опоясати земську кулю.

Відкрите давньої славянської оселі. Незвичайно низький стан води коло Почдаму (в окресности Берліна, столиці Німеччини) спричинив минувшого літа дуже цікаве відкрите а то найдено палі, поміж якими було багато прикрашеного черепа. Розкопи народного музею виказали, що тут іде о деревляний вал, виповнений глиною, рештками славянських домовин і черепами з славянською орнаментикою. Конструкція валу і орнаментика кажуть догадуватись, що коліскою Почтаму була славянська оселя.

Важне відкрите. З Палестини доносять до Лондону, що в одній земній прогалині в Назареті віднайдене місце, на яким після тверження компетентних археологів находила ся столарня сьв. Йосифа. Побіч сего місця відкрито багато чудових мозаїк, римських монет, прегарних йонських і коринтських будівельних та орнаментацийних прикрас, а крім того чимало жемчугів, походячих з XI століття. Францісканські черці закупили усі приміжні до сего місця будинки і наміряють виставити там величавий храм. Кажуть також, що віднайдене докладне місце переображеня Ієуса Христа. Має се бути велика стрімка скала в виді старинного олтаря.

Відкопане місто. В департаменті Lot-et-Garonne, у Франції удало ся відкопати місто невідомої вартости для археологів, що займають ся досліджуванєм бувальщини європейського континенту. При перекопуваню каналів натрафлено глибоко під горішною поволокою землі на розлогі звалища, що, як дослідили археологи, походять із галійського міста Соє, котре процвітало дві тисячі літ тому назад. Як вже Ю. Цезар згадує в своїх галійських згадках, було се місто імовірно наскрізь галійською оселею, де заборча політика Римлян натрафила на перший поважнійший опір з боку Галійців. Розкопи в великих розмірах мали надсподіваний успіх, бо відкопано укріпленя міста і бога-

то річій, які є важними документами, як жили його мешканці; сі успіхи стали товчком до ще дальших розкопів, які виказали в доохрестности богато колипних рудокопів, які поучують про доволі високий степєнь галійського металургічного промислу. Дотеперішні здобутки з розкопів дадуть французьким ученим чимало матеріалу до розсліду внутрішнього устрою Галійців, їх діяльности і відносин до сумежних народів.

Гарна сватанина практикуєть ся у одного племена австралійських дикунів. Є вона така. Коли чорноскірому парневи не подобаєсь ані його сестра ані одна кривнячка з найблизшої родини, тоді він мандрує в чуже село і тут, найповши дівчину, яка припала йому до вподоби, ударяє її сильно колом по голові. Привівши опієля своєю, в той спосіб вибрану суджену до притомности, забирає її силою з собою домів, і вона вже тим самим стає його жінкою.

Поворот царя. З Петербурга звіщають, що доквано там гуртових арештовань студентів і робітників, а то з сеї причини, що сподіють ся там приїзду царя. Цар сам особисто зарядив, щоби поліція приготвила енергічнійшу охорону, як се мало місце в Києві.

Політична рівноправність жєнщин в Швеції. Зі Штокгольма доносять: Престольна промова, якою отворено парламент, заповідає розширене закона в справі признаня жєнщинам права голосованя в тих самих розмірах, які мають мужчини.

Політична рівноправність жєнщин в Швеції. Зі Штокгольма доносять: Престольна промова, якою отворено парламент, заповідає розширене закона в справі признаня жєнщинам права голосованя в тих самих розмірах, які мають мужчини.

ТРИЦЯТЬ І ДВА
РОКИ МИНАЄ,
ЯК ІСНУЄ ЗНАНА
ФІРМА

ГРОХОВСЬКИЙ і Ко.

З маленького склепичку, добре званого нашим старим костюмером, зріс банк опертий на певних підвалинах. І коли протягом 32 літ багато інших банків збанкрутувало з кризових бідних іміграцій, котрі поїстали в зносинах з тими банками, банк мій сповниючи совісно і ретельно всі справи своїх комерсів, сміло дивив ся в будучість і зложив в касі рядовий

100.000.00 ДОЛЯРІВ,

кавію гарантію на се, щоб тим, котрим не вистарало докавана через 32 літ совісність солідність та приватно каже майно мов. дати отсю матеріальну заповню. Операція на таких підвалинах банк, в котрім кожний з урядників мав є під бондом, повинен вийти довірє і у так, котрі улають ся до банків чужих і непевних. Обсяг діяльности його банку є слідуєчий:

ОПРОДАЄ ПІФКАРТИ на всі лінії по цінах устанавлєних через компанію.

ВИМІНЮЄ всі заграничні гроші і ВИСИЛАЄ гроші до СТАРОГО КРАЮ оворю, певно і безпечно по курсі деннім.

ПРИНИМАЄ гроші на процент і виплачує на кожде жаданє. Займає ся продажем і купном реальностей, виробляє позички, асекурує від огня, переглядає гіпотекні і т. д.

ОСІБНИЙ ВІДДІЛ ПРАВНИЧИЙ, провадженій через старокравчих правників, спораджує всілякі контракти як: купна, продажє, аренди, даровизни, інтерцези, списує те стаменти, стягає спадки, перепроваджує процесі і т. д. — а всі документи зістають потверджені через ц. к. конзуля і мають свою силу правну в судах старокравчих.

Пишіть по руськи і в таким язиді дістанете відповідь. Не з хрестами і образами сьвятых до Вас звертаєсь, як се інші роблять, лишень вважуєчи на чесне і солідне імя через 32 літ існуючого банку мого, пишу: ЗАГОСТИТЬ і до мене.

З поважанєм

Л. В. Швенк.

Властитель фірми Гроховський і Ко.

Адреса Головного Банку:

GROCHOWSKI,

Bedford Ave. & Grand Str., Brooklyn, N. Y.

Адреса філії:

GROCHOWSKI,

115 E. 7th Str., New York, City.

Адреса філії другої:

GROCHOWSKI,

101 Rockaway Road, Jamaica, N. Y.

Огляд найважливіших подій в 1911 році на галицькій Україні.

З самим початком минувшого року австрійський уряд в ділі державі, отже і в Галичині переводив спис на селеня. Всілякими лайдацтвами, погрозами та швидкоплинними пограбками так штурдерно сфабрикувати сей спис, що тепер, коли оголошено його, доказало ся, що за останніх 10 років в Галичині Поляків стало значно більше, а число Русинів змаліло. Тому 10 літ на кожну сотку населення в Галичині було 42 Русинів а 54 Поляків, а тепер вийшло так, що на кожну сотку з всего лиш 40 Русинів а 58 Поляків.

Майже цілий минувший рік тягнувся у Львові процес проти 101 українських студентів львівського університету і покінчив ся засудженням невинних. Протест засуджених віденської суд відкинув. І тепер на підставі судового засуду університетські власти видають всіх засуджених.

В минувшій році рівнож відбували ся в Галичині вибори послів до парламенту. І вони рівнож записали ся досить сумно в історію нашого народу. Підчас виборів в минувшій році упало на польських кандидатів 10 процент голосів більше як передостанніх виборів; на всіх українських послів впало 12 процент голосів менше, як підчас перших загальних виборів. У всій Галичині Поляки забрали майже три чвертини усіх голосів. В році 1907-ім Поляки захарачили Русинам всего лиш одні мандат, в році 1911-ім вкрали вже аж два мандати. Засе внаслід виборів для нас є трохи вірадійший. Українських послів є тепер о 2 більше, як попереднього разу, а се стало ся коштом кандидатів, які страждали аж з мандатів.

Досить слабо в 1911-ім році випала просвітна робота в Галичині. З загально-культурних справ треба піднести розширеня діяльності Красного Шкільного Союзу, „Рідна Школа“. На менше гарно зросло і розвинуло ся товариство „Сільський Господар“, яке завдяки острій обсервції українських послів в галицькій соймці дістало за помочу в краєвих фондів. Се товариство розвинуло дуже живу діяльність по наших селах у східній Галичині та урядило безліч вічатів і викладів. Воно завело з минушою весною 2.542 досвідних піль в 442 громадах. Також в минувшій році повстав в Галичині „Союз боту худоби“ з 63 сілками для продажу худоби в краю. І за посередництвом сего товариства за весь минувший рік продали наші селяни 76 тисяч безрог за 6 і пів мільона корон. Засновано також в минувшій році Союз господарсько-торговельних сілок. Наше товариство „Молочарський Союз“ дістало в минувшій році перший раз значну державну субвенцію. До товариства „Ревізіоний Союз“ належало в минувшій році 300 українських позичкових а 123 польських стоваришень. Мاستок всіх тих наших дрібних фінансових інституцій, вносять 6 мільонів корон, то є 20 разів більше як перед 10-ю роками. Загальний грошевий оборот в усіх тих товариствах вносив 217 і пів мільонів корон. Економічний розвиток наших братів в Галичині отже дуже гарний.

На Буковині в Чернівцях правительство дозволило Русинам заложити своє аскураційне товариство на жито „Карпати“. Се важний здобуток наших братів, за яким вони довгі літа бороли ся. Буковина покінчила остаточно чужацькою язвою і паролем перших галиців з лямпа землі. Об'єкт так представляють ся в най-

загальніших зарисах неволя і зобутки наших братів у далекій, рідній Галичині і Буковині.

Нові книжки і видання.

Звіт а розвою українських союзних заробкових і господарських стоваришень в Королівстві Галичині і Володимирії і статистика за рік 1910. Зіставлені Товариством „Красвий Союз ревізіоний руських стоваришень господарських, позичкових, торговельних і промислових“ у Львові, під редакцією Омелана Сасвича, директора і старшого ревізора „Красного Союзу ревізіоний“ у Львові. Львів 1911. Накладом Товариства „Красвий Союз ревізіоний руських стоваришень господарських, позичкових, торговельних і промислових“ у Львові. Сторін 84 великого лексіконового формату + V таблиць на 21 картках. (І карти складають ся як мапи і довгі на потрібну ширину книжки). Ціна примірника 5 кор.

Американській руській місячній книжці (календар) на 1912 по юліянському і григоріянському місяцесловах числящій 366 днів високою годою. Составили: отъ имени „Соединенія греко кат. руських братств“ Павель Юрєвич Житковичь, ми редакторъ „Американского Русского Вѣстника“ Годоу изданія XVIII. Рометель, Па. 1912. Стр. 240. Ціни не подано.

Стінний Календар на рік 1912. Накладом Руського Тов. Педагогічного у Львові. Печатаний двома красками з дуже гарною дрісткою, заосмотреною ось такими сентенціями: Не до песимістів, але до оптимістів належить будучність! Через просвітну до воскресеня! В школі наша будучність! Рідна школа і виховуюча ся молодіж — се найцінніше добро народа! Крім того знаходять ся там ще отіє поклики: Вписуйте ся всі без різниці станів, полу і партійних переконань в члени Руського Тов. Педагогічного. Вписове і К. Членська вкладка річно 2 К. Складайте жертви для Р. Т. П. на підмогу і розвиток бурі і рідної школи. Кудуйте виданництва Р. Т. П. Адреса: Руське Товариство Педагогічне у Львові, Ул. Мохнацького ч. 12. (Lemberg, Austria, Galicia.)

Стінний Календар на рік 1912. Накладом Товариства Руська Бесіда „Українська Школа“ в Чернівцях. На сін календарі знаходять ся гарно виконані портрети Т. Шевченка, І. Воробієвича і О. Ю. Федьковича і отіє називи: Молодіж будучність народу. Наука найбільша сила. Жертуйте на руські бурі! Приступайте до Руської Бесіди! — Адреса Тов. „Українська Школа“ і Просвітнього Тов. „Руська Бесіда“: ул. Петровна ч. 2, в Чернівцях, Буковина.

Стихотворення № 4. 1911-голь — Сентябрь 1911-голь. С. Петербург — Олександр Ш. Стихотворення К. Пиняк-Оскаго, переклад академіка Ф. В. Корня. І. Славянська еміграція, А. Кобова. II. Чи вперсуємо славянські бібліотекари, Библиотеківда. IV. Древній ляхскія поселення в Росії, академіка А. Шамагова. V. Хрещта: Волгаря, Поляки, Руські, Сербо-Хорвати, Словаки, Словинци, Украинци, Чехи. VI. Библиотеческое обозрѣніе: 1) К. Kalal Slovaci, И. А. Бочковского; 2) J. Grabec, Wprostjesna Polska, M. Sufich i faktach“ И. А. Бочковского; 3) Busku, Обзор Ирида, Вечковскаго VII. Объявленіи хрѣд и нмороваед оо

Northampton, Pa. ЖЕРТВИ НА РІДНУ ШКОЛУ

На хрестинах у Дмитра Придимірського зложили слідуочі доброді: Дмитро Придимірський 50, Ілько Махіброда 50, Гриць Яремко 50, Гриць Михаліцький 50, Антін Ловай 25, Николай Кравчиний 25, Гриць Ючан 25, Теодор Котва 25, Петро Хогна 25, Катарина Яремко 25, Аксентий Колодій 25, Ірена Придимірська 10, Анастасія Махіброда 10 і Михайло Калац 10.

На хрестинах у Івана Гаркавого: Іван Гаркавий 25, Оксентий Колодій 50, Михайло Толуб 25, Николай Казиморик 25, Стефан Сенік 25, Павло Магерка 25, Онуфер Палій 25, Прокіп Гаркавий 25, Мих. Москалик 25.

Григорій Михаліцький зложив 1 долля і кличе: Петра Ракочого, Гната Гнатого і Івана Базара з Трой, N. Y.

Аксентий Колодій зложив 1.00 долля і кличе: Гриця Соловья і Павла Загородного з Нортгемптон, Па. Кость Бойко зложив 1.00 дол. і кличе: Івана Степова і Теодора Рочняка з Нортгемптон, Па.

Не буде від річ, коли скажу що всі ті доброді, котрі були викликані в „Свободі“ повинні чути ся морально змушеними до зложеня жертв на Рідну Школу, щоб потому не попасти в наругу у людей. Також прошу тих, котрі кидкали других, а самі ще не зложили жертви, до безпробовочного вирівняня, щоб я не був змушений, в власній своїй обороні, вказати імена тах же. Скласти лично чи поштою на адресу: Rev. Emil M. Baransky, Box 2, Northampton, Pa.

ПОДЯКА.

Пеняки 26. січня 1912. Дуже красно прошу помістити у часопис „Свободі“ отю мою подяку: Всім дам дорогам моім землякам, котрі дотепер відвинулись на нашу елезну просьбу і аложили до кілька доларів на дім читальняний в селі Пеняках, в імені цілого села складаю приязно наше шире руське: „Спаси Бог! Най Господь крипить Ваші сили до тяжкої праці на далекій вузникі і продовжить віка і даруєть повшасте скороріздю і в здоровлю вернути під убогу рідну школу свою власну стріху! Особенно дякую тим жертводателям, котрі зложили, а не подавши місцевості 227 корон, а в отці духовному П. Лученкови даєтворить Господь многа житанія от дім, ще не умерла Україна.

З глибоким поважаном отю, відъ і оца, прот. Трушка П. е он от і П. парок села Пенякождишири он одъ анжодочоні хинни. ч. 4) Помешний заказ тих жертвдавців був оголошений в 8-ім ч. „Свободи“ в 18. січня 1912-голь. Пр. Ред.

ПОЗІР!

КУПУЙТЕ ЛИШЕНЬ в Руськім Товаристві Педагогічнім у Львові ул. Мохнацького ч. 12. Ріжні красні дешеві ілюстровані книжочки для дітей, ілюстровані байки та оповідання, книжки повістеві для шкільної молодіж і для пароу (читальня). Дохід зі спродажи сах видавництв іде виключно на рідну школу і бурі РТП.

ПОЗІР!

Книжки висила ся лиш за попереднім надісланем готівки або за, посплатою. Каталог (спис) книжочок, висила ся на жаланс оплачено.

ПОЗІР! ПОЗІР!

В неділю, дня 18. лютого 1912 р. відбудуть ся, заходами Сьпів. Кружка Ім. Ф. Колесси і Тов. „Запорожська Січ“ в Ансоні, Конн.

Великі Вечерниці

в память 100-літних роковин уродив Маркіана Шинкевича в гали Gould Armory 218 Main St., W. Delby, Con. Початок о год. 8 вечером. 83

ПРОГРАМА:

- 1) Вступне слово — о. А. Павляк.
- 2) „Владико неба і землі“ — Сольо і хор мішаний.
- 3) Літер. стремліня галицьких Русинів на Маркіана Володимар Каськів. 4) Підлісе? Ст. Людкевича, хор мішаний.
- 5) Відчит про М. Шинкевича — о. Гр. Піріг.
- 6) „Давайте руки юні други!“ — Ст. Людкевич, хор мужеський.
- 7) „Норратимові“ відекл. Василь Шуран.
- 8) Пісня (Свободі) — хор мішаний.
- 9) „Гамалія“ — декл. Іван Клиш.
- 10) „Люби велику рідну“ — дуєт відєпівачю Ст. Висовський, Олек. Піркот, А. Томцьо і Журав. 11) „Підлісе“ — декламация Олександра Піркот.
- 12) „Ой не нам в кайданах ходити“ — хор мішаний.
- 13) „Хлопська доля“ — декл. Н. Онисько.
- 14) Народний гимн — хор мужеський.

Управитель хорів п. Володимир Каськів. Вступ від особи 25 цнт.

КОМІТЕТ.

Дохід призначений на Рідну Школу.

ПОЗІР! РОДИМЦІ! ПОЗІР!

Товариство сьпівачье в Корус. Н. Й. відіграє в неділю, дня 17-го лютого 1912 р. в гали церковній на Ontario Street, Cohoes, N. Y.

Театральне представлене:

мелодрами в п'ятьох діях!

Особі

Гарасим Дерун, вийт — Д. Коцевич Гаська, його жена — Б. Коцевич Грицько, їх син — М. Саламандер, Василь, їх приймак — П. Дмитрик, Яким Багрий і Гершко — А. Федоренко, Настя, його жена — К. Курчовська, Марія, їх дочка — М. Лешко, Іван, парубок — П. Рошицький, Семко і Іван, вартівники — Іван і Петро Рошицький, Данько, сільський дідуць — М. Мазула, Судія — П. Дземба, Гайдар, Жанларм, Судовий секретар, Кат, Лайдуки, Свахи, Дружки, Весільні і Старости.

Характеризатор: П. Малілуфка. Початок точно о 7. годині вечером. Вступ для добродіх 25 цнт., діти 10 цнт.

Важне для пошкодованих Родимців

Отеме сердце мое, адвокат Otto H. Drooge, якого оголошене надходит ся в „Свободі“ на совіноне Ч добре прирадоване, відішлю вам від парку фабрики на донесні мою пра роботу докладче. По док міських, випадків його еміграції, а одерляти гроші. При еій надоді поручаю вам Родимців, Староказе Коноральне Бюро інформаційно, 409 E. 5th St., New York, N. Y. посліж вам надодити ся мною, по совіноне помагати емігрантам, та знають з яким розмовити ся в Родіні.

Лавіа Нуркоєва, 814 10th Ave., New York, N. Y. BEFORE ME

John Koczwan, Notary Public.

ПРОСИТЬ СЯ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ

український педагогічний журнал „УЧИТЕЛЬ“ враз з науковим додатком, що виходить у Львові (в Австрії) від 1888 р. раз на місяць в об'ємі 2-3 аркуші. В „Учителю“ пишуть найвизначніші українські письменники, учні, педагоги і популяризатори. Річна передплата в Америці 2 дол. Адреса Адміністрації: Львів (Lemberg, Austria), Руське Товариство Педагогічне, ул. Мохнацького ч. 12.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter March
30, 1911, at the Post Office at Jersey
City, N. J., under the Act of March 3,
1879.

„С В О Б О Д А“

жасопись для руського народа в Амери-
ці і орган „Р. Н. Союзу“, виходить що
тижня в четвер і коштує:в Америці на 12 місяців \$2.00
до старого краю на 12 місяців ... \$2.50
в Америці на 6 місяців \$1.00

Оплатувати газету треба завжди з гроги.

Адреса:

„SVOBODA“

83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.Гроші треба посилати в режістрованим
листі, або через експресовий або
почтовий моні ордер. Моні ордер, то є
грошевий переказ, котрий дістанете від
почтара або агента на акспресові офі-
сі, пішли на нашу адресу, бо без того
ми не годні гроши дістати.Самоволя царя на Еліс Айленд
в числах.Щоб ви подумали про такого су-
дію, якого три четверті частини при-
судів виспа інстанція повалює? Чи
найшов-би ся такий чоловік, щоб мав
відвагу сказати, що такий судія є
справедливий?Власне тепер оголошено річне
справозданє еміграційного департамен-
ту. З нього виходить, що більша по-
ловина усіх депортацій, проголоше-
них Віліямсом, зістала знесена в Ва-
шінгтоні.Протягом минушого року внесло
апеляцію проти самоволі комісаря на
Еліс Айленд 6532 осіб. З того числа
3380 людей припущено на сушу, коли
виспа інстанція розглянула їхні
справи. Тільки в 3065 случаях Ва-
шінгтон потвердив присуд Віліямса.Отже в більше як половині усіх
апеляцій, внесених через депортова-
них Віліямсом, департамент іммігра-
ції рішив проти нього. Та що більше: в
2239 случаях дозволено іммігрантам ви-
сісти на беріг не жадаючи від них най-
меншої грошевої поруки. Се є яний як
сонце доказ, що проти їх депортова-
ня не було найменшого правного до-
казу, а лиш через брутальну самово-
лю самодержця на Еліс Айленд бідні
іммігранти були наражені на кошти
та примусову, нераз кількмисячну
поруку на „острові сліз і плачу“.А кілько то таких нещасних де-
портовано, які зовсім не знали про
се, що взагалі їм прислугує право від-
кликати проти царського деспотизму Ві-
ліямса?Усе те доказує, що урядоване на
Еліс Айленд, се безглузда фарса: дій-
сно непожадані елементи, як усіякі
світлової слави розпустниці, публич-
ні дівки та королівські підбичніці пу-
скає ся до краю без тіни перешкоди,
а тільки допікає ся до живої крові
бідним але чесним іммігрантам.Набирає болячка...
щоб як найскорше луснула...Славити Господа, боляк, що роз-
ростає ся на спині Нового Союзу,
починає чимраз більше набирати і по-
вольеньки пукати. Гнів вже вершок,
напирає на збутвілу шкіру і, ще тро-
хи часу, трісне, викине із себе роз-
кладову матерію і... Новий Союз ура-
туєть ся від закаженя крови і заги-
бели. Не пишу сего із злости: незви-
чайно радує ся, що моя статя п. з.
„Канібальська етика й політи-
ка розвою“, поміщена в передпо-
сліднім числі „Свободи“, а поперта
не голословними висказами а доку-
ментами, яких автентичности чейже
ніхто не посміє заперечити, викли-
кує симптоми божевілья поки-що в
мозговім устрою п. Мих. Бабія. Ва-
жав я сего сердечно не для себе оче-
видно а тільки для користи загалу
нашого народу а в дальшій мірі для
добра Нового Союзу. Знав я також
що моя статя викличе бурю і скаже-
нину, що піною злости обкине всіх і
взя, в першій мірі мене і що від те-
пер „Н. В.“ буде якийсь час трибу-
ною-сценною, на якій грати-муть свої
нужденні ролі всі темні дуки, що їм
я трохи притиснув пальчики, і що ма-
тадори від Н. С. сполучать ся для
оборони своїх zagrożених позицій в
один солідарний гурток, що без огля-
ду на се, по чий стороні рація, мо-
лотити-ме без пощади ціпом коршем-
ної лайки і брехні всьо, що попаде
під їх руки... Але знав я також і се,
що як кожда поважніша хороба рі-
шає про жите або смерть організму,
так і з політикою Н. С.: приспінене се-
го переважного кризісу вже викликане;
бачимо нимі, що горячка збільшає ся,
напружують ся нерви, на лиці-жасо-
писи Н. С. видно тяжкі болі, жолу-
док не приймає корисної поживи а з
конечности втягає в себе гіркість і
отрую, яка однак, після лікарської
діагнози, має викликати наслідки ус-
пінні для скорованого тіла... Ще тро-
хи сеї непереходової горячки і, маю
в Бозі надію, що Н. С. щасливо пе-
ребуде кризіс, чирак пукне, темеріш-
ні матадори, що хотіли оперувати бо-
ляк різницькою ножавкою, присядуть
і... настане благодать і спокій...Хочу нині дещо нового сказати з
тайн олифантського соборища...Коли хто хоче мати гарного сторо-
жа при своїй домівці, то припинає
біля входних дверей на воловоді не
безрогу, а вірного пса, що інстинктом
полюбить сю домівку, буде її стеречи
безвинно і навіть тоді, коли ся до-
мішка обернет ся в купу румовища,
то вірний сторож сяде на нім і буде
вити-скаваліти... Безрога-ж підриє під-
валини хати і приспінить її руїну.Поговорю трохи про п. Бабія, „сто-
рожа і організатора“ Н. С. і то не з
личних упереджень або по причині
його статі: „І чому „воно“ кри-
чить“, поміщеної в посліднім числі
Н. В. Як сказав я на початку, мене
дуже радує сей зворот в хоробі Н. С.
що повинь лайки і брехні розливаєть
ся чимраз ширшою струєю, що розде-
нервоване й горячювість матадорів
від Н. С. переходить поволи в delirium
tremens і що серед сеї горячки ви-
списьує їх язичок такі хороші пісонь-
ки, що хоч збирай їх на грамофон на
вічну памятку грядущих. Прочитав-
ши „статю“ п. Бабія, я дуже сер-
дечно розсміяв ся: мене чейже таке
п. Бабій, про якого підлоту цвиріня-
кають навіть американські воробчики
на даху скрентонського корту, —
образити не може... Та треба, при-
знаєте чейже шан. читателі „Свобо-
ди“, перестеречи загал нашого наро-
ду перед такою помилкою, щоб сей
загал не взяв сукроватиці з болячки-Бабія за живу кров... А з другого бо-
ку ті всі помії, що виливають ся на
мою голову в Н. В., не є чисто-осо-
бистою мосю справою а справою за-
галу, і як побачите дальше, се, що
пишеть ся на мою адресу, має тісну
зв'яз з проявами публичного народ-
ного жита в скрентонській околиці,
яким-то житєм я після моїх сил і
спромоти інтересую ся і беру у нім
діяльну участь.І се причина моєї статі. Побачить
загал шан. читателів „Свободи“, я-
кими стежечками ходять сі славетні
„організатори“ і що криєть ся під
покришкою борби із скрентонським
„попом“. Прошу уважно послухати.
А і „провідники народу“ нехай на
хвилинку розгостять ся біля нас, по-
кажуть козацькі чуби, сядуть на прис-
пі тай, пускаючи димок з люльки,
послухають історії.Шан. читателі „Свободи“ знають
гаразд історію дотеперішної борби із
скрентонським „попом“ з моєї статі:
„Канібальська етика і полі-
тика розвою“ поміщеної в пе-
редпоереднім числі „Свободи“. Хто
слідив уважно за ходом думок в моїй
статі, бачив наглядно, як безосновно
чіпили ся мене матадори від Н. С.
за розбиванє їх організації. Мені, оче-
видна річ, ніколи і не снило ся „роз-
бивати“ жадної запомогової органі-
зації, ані тепер не снить ся; тай моя
діяльність в Скрентоні при добрій
волі урядників Н. С., може радше
скріпити їх організацію, як ослабити.
Маючи совість чисту, питаю публич-
но о докази, хочби найменші, най-
більше примітивні... Нема доказів і
до нині, хоч торочить ся про се „роз-
биванє“ дотепер в Н. В., очевидно
голословно. „Відклич, куме, що на-
брехав!“ — говорить заедно льогіка
і справедливність. Так, щож з кумом
зробити, коли в нього ні сего ні того
нема. Кум тільки плювати уміє а від-
кликує ніколи під моральним а хйба
під фізичним натиском.Та нехай буде й так. Брак дока-
зів зі сторони Н. С. — се найкраща
моя оборона. І в будучности сей один
факт буде тим каменем прет-
кновенія, об який розібють ся всі
посуджуваня і інсинуації матадорів.
Кождий скаже їм при нагоді прямо
до очей: „Так само стійні ваші інс-
нуації проти мене, як оноді проти о.
Д.“ Звісно-бо: Брехунови не повірять
хочби коли мимохить правду сказав.
І се моя найбільша сатисфакція. Такі
случаї роблять своє невидимими до-
рогами в умах і серцях людей дума-
ючих, перетворюють їх погляди на
вартість одиниць, зміняють їх симпа-
тії і антипатії, попирають їх до ви-
корінюваня лиха і доводять вкінци
до розвязки якогось замотаного пита-
ня в обоцільній борбі.В моїй попередній статі я йшов
льогічно, попираючи свої погляди на-
наглядними документами, давав свід-
доцтво правді. В однім тільки я про-
брехав ся, признаю ся щиро, що по-
судив п. Бабія, неначе-б то він „на-
брав в рот води“ на довгий час по
моїм „публичнім запитаню“. Простую
отсю велику неправду о стілько, що
п. Бабій набрав в рот не „води“ а
огидних вонючих помій, щоб ними
припечатати свою подлість і бовів-
ство.

І гідно припечатав.

Які-ж сі закиди проти мене?

Ох, дуже тяжкі і болючі, страшно
подумати!Назвав я п. Бабія падлюкою,
а він закинув мені (ох, соромно мені
вимовити!), що я „їжджу авто-
мобілем“.Заявив я публично, що п. Бабій, —
се безсоромний брехун, а він та-
кож публично заявляє, що я (не слу-
хайте людоньки добрі)... казав у-строїти бару на Маркіянових
вечерниціях...Стояло в „Свободі“ чорне на бі-
лім, що п. Бабій — се звичайний
інсинуатор і колюмніатор, сто-
їть, тепер в Н. В. чорне на білім, що
я... знущаю ся над місцевим
дяко-учителем, п. Кирилюком
і роблю з нього свого лакея.Закинув я п. „організаторови“, що
він „організує“ при барі, заки-
нув він мені, що я (лице червонос-
не від сорому!) мешкаю на Савт
Сайд.Більше закидів п. Бабієви я не
зробив, бо уважав, що імена: па-
длюка, брехун, гість салюнів,
калюмніатор — вповні вистарча-
ють на зображенє собі морального
лица даного індивідуа. Більше заки-
дів п. Бабій не зробив, то ізда ав-
томобілем на Савт-Сайд, устро-
єне бари і знущанє над Кирил-
ком — се всі мої злочини, за яки-
ми шукав півтора місяця подвижних
від Н. С.Найстрашніше виглядає закид,
зроблений мені грубошкірим темня-
ком, іменно, що я знущаю ся над
п. Кирилюком. Кождий здивуєть ся
немамо, коли я скажу, що сей закид
се найбрудніша брехня, се найогид-
ніший злочин проти всякої справе-
дливости, — а з другої сторони до-
бре обдуманый маневр. Прошу слу-
хати: П. Кирилюк — се мій шкільний
товариш, з яким я живу в найтісніш-
ій й найсердечнішій дружбі, якого
я ціню, як чоловіка інтелігентного і
чесного і з яким за час вісім місяч-
ного мійого побуту в Скрентоні, рі-
шучо ніколи не мав найменшого не-
порозуміння ні урази. І він, прочитав-
ши сю істинно Бабієву подлість, ска-
зав до мене: „Сі слова написала
худоба і остання падлюка“. All
right! А відки-ж взяв п. Бабій таку
вістку? В тім місці зраджу одну ве-
лику тайну: пінить ся зі злости п.
Бабій, мстити ся на мені хоче за здо-
маскованє його перед опінією публич-
ною і робить що може, щоб тільки
мене „вишмарити“ із Скрентону а
посадити там о. Д. Хомяка. До та-
кої справи треба великої помочи, а
тут на нещастє, з виїмком двох пия-
ків і кримінальників, цілий нарід
твердо й непохитно стоїть при мені.
Ну, а коли-б так підбехтати амбіцію
п. К. тай мати в тім ділі поміч, —
може-б се лекше пішло... І тому-то я
знущаюсь над п. К.

(Конець буде).

КНЯЗЬ ВЕЛЛІНГТОН.

Князь Веллінгтон пильно розслі-
джував іду, подавану його жовніарам
підчас війни. Він знав, що достаточна
скількість їди робить жовнірів здо-
ровими і сильними, а недобре віджи-
влювана армія не видержить підчас
стрічи в ворогом. Се учить нас, як
велику увагу ми повинні звертати на
скількість і на якість поживи.Коли наш організм відмовлює ся
принимати або травити якусь скіль-
кість поживи, ми повинні ужити сей-
час Трінера Американський Елксір
Гіркогo Вина.Се вино приверне органам травле-
ня природну силу а заравом є знаме-
нитим ліком в недугах жолудка, утроб-
и і кишок.Воно скоро усуне обструкцію та
всі інші недуги, маючи свій початок
з того, дальше біль голови, ревматизм
і невральгію, нудности, відбиванє,
воміти, спрагу та много ріжних жіно-
чих хоріб.Се вино скріпляє весь організм до
того степеня, що він може безустак-
ку працювати без ніякого умученя.

По всіх другсторях.

JOS. TRINER

1333-1339 S. Ashland Ave. Chicago Ill.

ВІДЧИТ

о. П. Понятишина на Марніяновім съв'язі в Перт Амбой, Н. Дж.

(Дальше).

Та відбувала ся в тих часах у Галичині одна політична подія, яка мусіла мати особливий вплив на тодішніх галицьких Русинів. Тоді іменно задумали були Поляки відбудувати свою утрачену ойчизну. І дійсно в 1830 р. ті Поляки, що належать під Росію, зробили були проти царя Миколи I. повстання, в котрім брали також участь Поляки з Галичини, як не менше ополачені галицькі Русини, які відбудоване Польщі уважали так само съв'язною справою як і самі найзагорільші Поляки. Російські війська розбили однак ту польську революцію і много повстанців так тих, що рекрутувались з російських Поляків як і галицьких приставців, спасалось утечю до Галичини. Розуміється, що австрійське правительство арештувало багато тих втікачів, много однак лишилось на волі і вони розбрились відтак по Галичині тай робили ту роботу, про котру я сейчас стану говорити.

Но Поляки, хоч і програли те своє повстання, не покидали думки про відновлене своєї вітчизни, тільки вони від разу почались приготувати до повстання нового. Та перша повстанча проба, аби здобути собі незалежність, не пощастилась Полякам головно тому, бо повстання робила лише сама польська шляхта і інтелігенція; польський однак Мацек та руський Іван держались від него здалека. Навчачи отже тим досвідом старались тепер Поляки втягнути до повстання як найширші маси так польського як і руського селянства, а рівно-ж руську молодіж та інтелігенцію. В тій цілі розпочали ті російські втікачі, про котрих я що йно згадував, як також і родовиті Галичане дуже велику і оживлену агітацію.

На руську інтелігенцію впливали польські агітатори своїми особистими зносинами, головном ж однак ріжними революційними книжками та брошурами. В тих книжках писало ся про се, як то західно-європейські народи валили у себе давний шляхотський лад, а як заводили нові демократичні порядки, як і не менше загрівали ними польські агітатори Русинів, щоби вони в імя поступу, свободи і братерства лучили ся разом з Поляками та щоби спільними силами скидали з себе ті окупи, які їх доси давили. Та польська агітація, овіяна вискрізь демократичним духом, справді вичалась посеред руської інтелігенції такими успіхами, яких бажали собі Поляки, бо всі живіші наші інтелігенти переймали ся тими свободолобними думками, які обіцували перемену тодішніх важких політичних обставин як і цілого суспільного життя взагалі. В слід отже за тим почали між питомцями львівського духовного семинаря а рівно-ж між сільським духовенством творити ся революційні кружки і товариства, що мали приготувати своїх членів до повстання. Своім боком, що австрійський уряд повідривав завчасу много із тих революційних товариств і їх членів строго покарав, заповняючи ними різні австрійські тюрми. Хоч однак потім мусіли ті Русини тяжко покутувати за свою ре-

волюційність, то треба таки признати, що та агітація, шпирячи думки, зроджені великою французькою революцією, мусіла в дуже значній мірі причинити ся до зміни поглядів тодішніх Русинів на всякі дотеперішні порядки.

Не так легко прийшло ся польським патріотикам агітувати між руськими хлопами на селах. Позискати нашого мужика для якоїсь хоч би й в ґрунті річи доброї польської справи дуже тяжко, а як-же-ж тоді агітатори почали говорити і переконувати його по польськи, то про таке позискане не можна вже було ані навіть думати. І розуміючи се досконало, виучували ся ті польські заговорники від самого селянина його руської мови, якою відтак вони до него говорили і писали різні агітаційні брошури та стихи. Що правда, то сі агітаційні писання задля тодішніх цензурних перепон не могли бути печатані друком; Поляки однак переписували їх руками і в таким виді розкидали їх цілими масами між нагід. І слід сказати, що та руська мова, якою послуговували ся польські заговорники, була так красна і чиста, що наш селянин мусів інтересно читати все те, що йому агітатори до читання давали. А малювали вони в тих брошурках недолу мужика, завзивали його до бунту, як також відкликувались вони до історії, яка буїм-то так тісно злучила Русинів і Поляків, що вони як два „братанкі“ повинні разом бороти ся о красну судьбу. Зовсім природно, що польські агітатори, беручи на свої услуги історію, перекичували її на свій лад, бо-ж історія власне учить, що Поляк ніколи не був Русинови братом та що оба ті народи, хоч і судилось їм жити під одним, польським дахом, ворогували все між собою та дерлись порядно за чуби. Та менше о се.

Для приміру, про що писали ті агітаційні брошури та як поправна була їх мова, я наведу тут два такі характеристичні стишки*), з котрих один описує тяжке положення мужика та вину за те складає на Німців, а другий відзиваєт ся до селянина в імя історії, щоби він держав сторону Поляків. Сей перший вірш звучить так:

Ми ся цілий день мозолим,
Ти податки від нас дреп,
А як ми тя тут підголим,
То плгогавий Німче вздриш,
Не забереш нас в рекрути,
Не поженеш в чужий край,
Бо ми вмієм коси кути,
Утїкай же, утїкай!
Славянщина наша мати,
А наш батько се небес,
Всі Славяне суть нам брати,
Тільки Німець то є пес.

А другий стих, що буїм-то покликуює ся на історію, є такий:

„Бо то знайте сосідоньки,
Же то в перших ще часах
Жили рідні два братоньки,
Єден Рус, а другий Лях.
Оба крешкі, коби дуби,
Як читаєм в святих книг,
Любили ся коб голуби
За то їх полюбив Біг.”

*) Оба вони взяті із знаної вже розвідки проф. Л. Смулки. — Прим. авт.

Пояснювати ті два вірші, здаєт ся мені, зовсім злишно, бо кождий читач вже й сам їх добре розуміє.

Але хоч і як усильна була та агітація польських заговорників, то однак не могла вона приєднати селян для польських плянів. Коли кілька літ пізнійше, а се в 1846 р. справді вибухло повстання в Галичині, сей мужик, котрого агітатори так обробляли, перечеркнув Полякам всі рахунки, бо замість йти на Німця, пішов він з косами і ціпами на саму таку шляхту та й повстання знов не удалось.

Помиляв би ся одначе сей, хто-б думав, що бунтація польських агітаторів була дійсно зовсім безплідна. Ні! Хоч на тій агітації нічого не зискала сама польська справа, то за те принесла вона для Русинів таку користь, про яку навіть не снили польські революціонери. Послугуючись іменно у брошурах і книжках чистою руською мовою, мимохіть показували вони Русинам, що та поневіряна доси руська мова не є така груба і бридка, що-б нею мав говорити один тільки мужик, лише що та мова є спосібна до сего, аби нею висказувати найкрасні і найглибші думки та почування. І видячи се, почали тодішні Русини інакше цінити свою рідну мову; у них став брати перевагу сей погляд, що на місце дотеперішньої мертвої мови треба їм увести до письменства мову народну, мову живу. От яке значіння мала агітаційна робота польських революціонерів для галицьких Русинів...

Для доповнення сего образка годить ся мені піднести ще й те, що найзамітнішими польськими агітаторами тих часів були Каспер Ценґлевич і Томко або Тимко Падуря. Перший був судовим урядником в Самборі і він властиво дірігував цілою постанчою агітацією в Галичині. А другий знов, себто Томко Падуря був русько-польським поетом. Будучи під впливом українських пісень, писав він думи-пісні руською вправді мовою, але польськими буквами через що сотворив він в польським письменстві особну парість, яка називаєт ся „українською школою”.

Ось такі то нові течії ворухили Европою на склоні 18-го а в початках минувшого століття. Французька революція затоплює в потоках людської крові старий управлісований порядок, а натомість творить новий лад демократичний, в котрім нема вже ні пана ні хлопа, а лише чоловік і горожанин. Під впливом Наполеонських воєн приходять ріжні європейські народи до пізнання свого „я”, а сему пробудженню пособляє на поли письменности напрям до народности яко такої і котрий то напрям захоплює могутною струєю та відроджує народи славянські.

Сей зворот до народа в письменстві видний вже й на Україні, а польські збірники наших пісень відкривають галицьким Русинам очи на великий скарб народної поезії. В особенності-ж польська революційна агітація дає наглядний доказ, що наша мова надаєт ся до книжки так добре, як і мова польська і під впливом всіх тих чинників зачинає в Галичині поволи-поволенки благословити ся на світ Божий, зачинає прозябати нове життя. А тим власне чоловіком, якому доля судила звернути жите Русинів з мертвої точки на дорогу нову, був Маркіян Шашкевич.

(Дальше буде).

ПОЗІР! ПОЗІР!
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
і театральне представлене
Знімчений Юрно
відбуде ся заходом Кружка Амадор. під управою проф. п. Мих. Шитинського в Town Hall, Alden Station, Pa.
дня 17-го лютого 1912 р.
Початок точно о год. 7:30 вечер.

ВІД ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ.

Резмет за місяць лютий 1912 р.
Весь розхід виносить \$10.677.74
Розмет платить 12.240 членів на ціле посмертне (кождий по 82 цнт.) і 1774 членів на пів посмертного (кождий по 41 центів).
Крім того кождий член платить за орган „Союза“ по 10 центів, на Реєрвовий Фонд по 5 центів, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Відних по 1 центі, на Фонд Еміґраційний по 1 центі.
Член на ціле посмертне платить 1.00 дол., а на половину посмертного 59 центів.
Д. Капітула, предсідатель,
А. Шаршонь, гол. касієр.
С. Ядловський, гол. секр.

Ювипейний Фонд ім. Марніяна Шашкевича.

Оголошено в ч. 6-ім \$200.42
З нагоди ювипейного концерту, відбувшого ся дня 21. січня с. р. заходом співвацького товариства „Ньюарський Боян“ в Newark, N. J. зібрано підчас панакхиди в церкві і з розпродажи білетів 50.00
о. П. Понятишин від себе 10.00
д. Ал. Шаршонь з Shamokin, Pa. 1.00
д. Андрей Павлюк з Yononhe City, N. J. 1.00
Разом \$262.42

Всякі дальші жертви просить ся висилати на адресу касієра фонду: S. Jadowsky, Box 76. Jersey City, N. J.

о. Йос. Чаплинський, пр.,
Сем. Ядловський, кас.,
Вол. Каськів, секр.

TEL. 3541 ORCHARD.
Dr. V. BRAVERMAN
ДЕНТИСТ.
Умірковані ціни, красна робота.
72 SECOND AVE. COR. E. 4th STR. NEW YORK.

Добрі ради.

Стальові річи ніколи не заржавіють, наколи їх обвине ся наоливленим папером.

Старі оріхи набирають опять гарного смаку, наколи їх пообирає ся в лущипи а зернята облиє ся горячою, соленою водою; оріхи мусять лишити ся в тій воді доси. аж зовсім вода охолоне. В сей спосіб можна легко здоймати з зерна тоненьку скірку, а тоді вони смакують зовсім як свіжі.

Замерзлі вікна. В зимі неодному бизнесменови, а також і приватній людині, нераз дуже є на заваді, як шибви вікон позамерзвають і стануть зовсім непрозрачні. Се має свою причину в незвичайно простім хемічнім процесі. Теплий воздух, пануючий в кімнаті, в поблизу холодної шибви згущуєт ся і краплі води осідають на шибі і тут замерзають. Сему можна легко зарадити слідуєчим способом: взяти 55 грамів найліпшої гліцерини (glycerine) і змішати її з одною квартою винового квасу (tartaric acid) (квас уживає ся розпуцений чистою водою: на 70 частий квасу, 30 частий води). В отсю мішанину мачає ся платок і добре витирає шибви. Так витерті шибви ніколи не замерзнуть.

Подась до відомости всім інтересованим, що адреса секретаря Братства св. Андрея Перв., відділ 66 Р. Н. С. є слідуєча: Vasyl' Glut, 417 E. 74 Str., New York, N. Y.

Передплачуйте
ілюстровану часопись для дітей і молодези

„ДЗВІНОК“
одинок гарно ілюстровану часопись для науки і забави для Українських дітей, молодези і селян.

Виходить два рази в місяць. Передплата для Америки 2 долари.
Адреса Редакції і Адміністрації: Львів (Галичина), улица Мохнацького число 12.
(На жадане висилає ся оказові числа).

КАЛЕНДАРІ НА СЕЙ РІК
по зниженій ціні!
„Просвіта“ за 50 тільки 40 цт.
Маріанський за 30 тільки 25 цт.
Маріанський малий за 25 тільки 20 цт.
Пресвята Родина за 30 тільки 25 цт.
Прайтель Жовніра за 35 тільки 30 цт.
Загальний великий оправлений 75 цт.
Робітничий 15 цт.
Підручний з нотесом 10 цт.
Пам'ять на адресу:
ZAHALNA KNYHARNIA,
608 Frontenac Str., Montreal, Canada.

Шкідливий вплив алкоголю.

Праця нашого тіла полягає на тім, що корм, який кров приймає при помочі кисня палкеться в наших м'язах. Тепло, яке повстає з цієї причини, переміняється на нову силу — тобто рух, зовсім подібно як в рух змінюється температура, яку викликаємо паленням в паровій машині.

Однак м'язи не в силі безперестанно корчатися і розтягатися — значить працювати, бо вони мучаться. Слідують се іменно тому, що під час напруженої праці м'язів настає в них швидке спалення кормів, при чім громадяться в більшій або меншій кількості відпадки, подібно, як при спаленні дерева лишається зола. Тому, що кров в часі праці м'язів не годна усунути тих відпадків, проте слідують утоми м'язів.

Коли м'язи працюють з більшим напруженням, то їм не вистарчає тої кількості корму, яку приводить кров — і тому м'язи томлять ся ізза недостатці корму.

Давніші люди думали, що гарячі напитки скріпляють нашу м'язи. Воно й тепер ще дехто так думає, бо коли п'ємо алкоголічні напитки, так відчуваємо ніби докріплені, особливо, коли цього зовсім мало. Але наукові дослідні доказали, що алкоголь якраз обнижає справність м'язів, та їхню силу. Щоби переконатися, чи справді алкоголь знесилює — роблено в тім напрямі дослідні. Досліджувана особа підносила тягар 4 кг. що 2 секунди, а автоматичний прилад за кожним разом записував висоту, до якої піднесено той тягар. Звичайно казали досліджуваній особі повтаряти рухи два рази, їй їй подали алкоголь. По хвилі відпочинку давали їй перед третім разом три десятини літра пива причім спостерігали, що по випитю могла та людина виконати лиш половину тої праці, яку виконувала, їй закла алкоголь.

Значить, треба прийняти за цілковиту правду, що навіть мала кількість алкоголю зразу сприяє на око добрий вплив на справність м'язів, але той стан триває вельми коротко. Навколи переставили були коротко, значить коли праця була напружена, тоді і се скріплене на око зникало вже по чотирох хвилях, а сума праці була все менша, чим без алкоголю. Обставина, що досліджувана людина думає, що по випитю алкоголю справність її збільшилась, походить відсе, що алкоголь ударяє передісім на найважливішу частину великого мозку, через що ослаблюється сила осуду. Алкоголь дійсно обнижає справність і силу м'язів іменно тому, що він ослаблює нерви і через те м'язи не одержують точних приказів. Дослідні з щоденного життя промовляють за цілковитою правдою.

Велика кількість алкоголю в Європі, пр. у Швеції, Норвегії і Фінляндії вже давно вступила в силу. Тепер думає, що досліджуваній особі треба було випити алкоголь, бо він розпорошує енергію, але сеї погляд зовсім хибний, вбачивши очевидно, що зовсім заложило почуття теплоти, чи студени заложило холодно від того, що наше тіло вимагає тепла.

Пити алкоголь розширюють ся кровні суди під шкірою, а тепла кров входить в шкіру, звідси почуття теплоти. Однак вже по короткій часі температура ся впадає на знову і тоді тіло наше дійсно замінюється чим було передом.

Моряки, що щільно сворють життя перебувають на морю, але і в тих ніяких морських напитків. Славянський полярник і турист Нансен, що тільки

ки подорожував і виправляв ся до північного бігуна, каже: „Алкоголь не тільки ослаблює витривалість, обнижає теплоту і шкідливо діє на травлення, але також ослаблює енергію і духа підприємчivosti.“

Люди, що залюбки віддають ся усяким спортам заприятіли, що коли п'ють алкоголь, то справність їхнього тіла нісна, чим без тих нап'итків. Тому нема найменшої причини терпіти зживане гарячих нап'итків серед нашого й так підупалого народу, а протівно моральним нашим обов'язком, поборювати всіма силами не лиш шкідливо, але і умірковане зживане алкоголю. Вже мало тепер таких людей, що погляд їх був би стійний з поглядом наших предків, іменно, що алкоголь відсвижує, чи то скріпляє тіло і умоволовіка.

Дослідні ученики виказали, що такі погляди зовсім безпідставні, бо справності людської душі тоді більші, коли чоловік цілковито вдержується від всяких алкоголічних нап'итків. Підчас дослідів казали одному мушкетеру вивчитися на пам'ять ряд чисел. Дови не напив ся він алкоголю — міг по 4-кратному повторенню вивчити ся 100 чисел на пам'ять. Коли випив собі троха „гіркої“ — то вчив по 70 кратним повторенню присвоїти собі ледво 80 чисел. Дослідні ті перекладали учени довгий час — студіювали вплив алкоголю на усяких людях більш і менш інтелігентних, а вислідні точно записувано і все був слідний той самий шкідливий вплив алкоголю.

Славний з таких дослідів старий німецький університет в Гайдельбергу, де звисний психолог і дослідник, проф. Демме, справджує, що навіть дуже малі кількості алкоголю впливають у молодих людях отяжелість і неохоту до умовних занять. Подібні дослідні роблено по виспих наукових зведеннях в Голандії, Швейцарії і Австрії, головно у Відні, де дослідники все спостерігали, що ученики, які зживали дома який небув алкоголь, були менше понятими, чим ті, що не пили нічого.

Опьянююча їдь алкоголю надає ся в першій мірі на частину мозку, що є оселею найвиспих умовних способностей. Знаємо, що п'як, а навіть той, що не дуже мало, зразу „веселий“, він скоро рухається і багато говорить. Однак повлітаючи жвавість уступає, голова тупіє, стає розсіяним, вкінці коли випив більше — доходить до цілковитої неспроможности і отупіння.

Давно боронали люди і з уміркованого п'яття, тепер однак наукові дослідні виказали, що в наслідок нема ніякої різниці, лиш в силі діяння. Чоловік, що п'є алкоголь, не зуміє так ясно вважати своїх слів і чинків, як тверезий, тобто той, що не п'є нічого. Хто хоче з когось користатися, чи виганути яку тайну, той ушавсь свою жертву до пролягання, бо знає, що „вино розв'язує язик“. Хто випив міркує скільки алкоголь — гратить ся часом найострішій і найнижній спосібності своєї його розумована. Вілтак в міру, як прибуває алкоголь — сідують ушкодження мозку і нервового укладу — зменшується сила розуму, а в кінці поволі устає в м'язах всякий рух і таке сідують недостатці чуття, т. зв. поразене нерви.

Між людьми остав ся ще з давної давнини хибний погляд, що алкоголь усуває утому тіла і душі, але як знаємо вистежувати в виду поступу вагунів такий погляд не має тепер місця, а утому можна усунути лиш через відпочинок і гігієнічне життя. Алкоголь убиває почуття утоми, звичайно притуплює нерви, але рішучо ве до

нових сил. Зовсім подібно масть ся річ з журбою, яку люди хотять приглушити алкоголем — найчастіше вином. Воно правда приголомшує усякі почуття, але не на довго, бо те саме вертає в недолзі з подвійною силою, ба приносить із собою ще й жаль, душевний сором і невдоволене з себе самого. Взагалі алкоголь замшує на назву средства споживчого лиш в тім мірі, як опіум і морфін, бо вплив його зовсім подібний до тих отруй, і тому після наукових дослідів не може бути що до того двох думок.

Тому ми всі повинні і мусимо стояти на сторожі тверезости, скрізь ва нею промовляти і тим чином довести наш варід до піднесення на виспий уровень на кожному полі, а до того стремити б нам лиш через тверезість. Се станеть ся аж тоді, коли варід наш просвітить ся і повірить у погубний вплив алкоголю, та стане тверезим і розумним сином рідної дорогої землі.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Подано до відома усім, кого се така ся, що моя теперішня адреса звучить:
Rev. W. S. Hrywnak
404 Mercer Str., BUTLER, PA.

Др. Гогенберг (Hochenberg)
Тел. 3615 Орчард. 608 E. 6th Str., New York
Знавши п. Родимця з численних подорожі, говорять по українській мові на особу доволі практику. Лічить всі грудні, жолудкові і жіночі недуги за допомогою свого спеціального Remedium, виробленого власним дослідом. Удавайте ся до него в довір'я. НАЙЛІПШЕ НАЙЛІПШЕ ВІДВЕРТНО ВІДПОВІДЬ.

ШИФКАРТИ
найшестше продає знання
христ. австрій. офіс
J. WOYCIK, C. O. FOREIGN GENERAL INFORMATION BUREAU, 409 E. 6th Str., NEW YORK, N. Y.

Розмістіть повисші числа в порожніх квадратиках в тій спосіб, щоби вийшли при з'єднанні так в долину як і поперек числом 15. Всім тим, котрі дадуть трафні відповіді дадо кредитовий сертифікат на \$100, котрі вважимо як вилату при купні одного лота в місті Патерсона, Н. Дж., в положеного кільк миль від Нью-Йорку. Там звисні 1000 фабрик. Лот коштує \$200, так закладште для \$100 на сплату по 5 доларів місячно. Відповіди посилайте до:
PATERSON CITY REALTY CO.
302 Broadway, Dep. 7, New York City.

На сплату
по 5 цент. денно
\$1.50 місячно.
Кожному Русинюв шилемо 14-кратний, дозволування годичний і дармовий вартости 20 доларів, на сплату по 1 дол. 50 цент. місячно.
Місячні рати будуть сплачувати лишень тоді, як відстанете вже годичник, випробуйте його і будете вдоволені з нього.
Пашть сейчас по інформації і каталог, влучаючи марку на відстані, до компаній: **A. A. D. AMERICAN WATCH CO., DEPT. 6, 1152-1154 Milwaukee Ave., Room 210, CHICAGO, ILL.**

Прочітемутом!
На сплату по 10 цент. денно.
Наполеи зобов'язуєте ся платити по 10 центів денно, то шилемо Вам чотири рази в тиждень грамфонні платівки, враз з 12 музичними шісетами, вальсами і т. д., які самі собі виберете. Пишіть по інформації вльог рекордів, залучуючи марку на переспілку.
LIBERTY COMMERCIAL CO.
Dept. Z., 343 E. 9 Str., New York, N. Y.

Телефон 1686 Орчард.
Др. ЕДВАРД ІВАН БЕРО
Доктор руських товариств.
Година урядові: Від 8—10 рано, від 1—3 по пол., від 6—8 вечер, а в неділю по полудні.
58 E. 7 Str., (можі 1-юю а 2-юю евію) NEW YORK.

СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ
помагають знаменито в'яне Вл. Родимця христ. австрій. офіс
СТАРОКРАЄВІ ГЕНЕРАЛЬНЕ БЮРО ІНФОРМАЦІЙНЕ
409 E. 5-th Str., New York City.

Tel. 4758 Orchard.
Dr. JONAS SPINNER
ЛІКАР З ВІДНІ
Урядові: від 9 до 10 рано, від 1 до 2 по пол., від 6 до 8 вечер, в неділю від 11 до 1 в пол.
118 PITT STREET, NEW YORK.

АДВОКАТ-ОБОРОНЕЦЬ
ОТТОН ДРОЕГЕ
Br. Off. 409 E. 8th Str., New York City
привмає справи в усіх сестейових судах.

ЗАГАДКА (45)
Помістіть числа від 11 до 19 в кожній перергородці в сей ешбїб, щоби по додавлю їх в кожній сторони випадала сума 45. Одного і того самого числа не вильно повторювати. Кожній особі, що пришло нам поправну розв'язку сей загадки, дамо 4 гарні лоти, в чудовій положенню на Лонг Айленд, лиш за \$99.00. Звичайна ціна їх а \$199.00. Маємо лиш кілька лотів, до роздачі як надгороду. Пишіть сейчас, як хочете користатися. Прядіть або напишіть по майі і інформації до:
ABBEY REAL ESTATE CO.,
Nr. 59 Park Row, Dept. 3, Room 1012, NEW YORK, N. Y.

Здоров'я — щастя
а щастя — богатство.
Щоби мучити ся і страждати ріжними болізнями, коли можна дешевим коштом і зовсім певно позбутися сего, адо:
Предкаждому вам шилемо 1 літа
Нивотворний Еліксир сьв. Володимира
вмощує і уцвлює сид та протівотягає крові.
Пілюльни сьв. Володимира
проти мужської безспильности.
Ділає скоро і певно.

Масть сьв. Володимира
на порігт вусів в найкоротшій часі.
Напсулки сьв. Володимира
проти мужських і жіночих недуг.
Коли ви вже пробували ріжних ліків і у ріжних лікарів, а не нашли помочи, то зверніть ся до нас, а ми вам порадимо.
Unionport Medicine Co.,
Dept. S,
1143 Castle Hill Ave., Unionport, N. Y.

На сплату
по 5 цент. денно
\$1.50 місячно.
Кожному Русинюв шилемо 14-кратний, дозволування годичний і дармовий вартости 20 доларів, на сплату по 1 дол. 50 цент. місячно.
Місячні рати будуть сплачувати лишень тоді, як відстанете вже годичник, випробуйте його і будете вдоволені з нього.
Пашть сейчас по інформації і каталог, влучаючи марку на відстані, до компаній: **A. A. D. AMERICAN WATCH CO., DEPT. 6, 1152-1154 Milwaukee Ave., Room 210, CHICAGO, ILL.**

Прочітемутом!
На сплату по 10 цент. денно.
Наполеи зобов'язуєте ся платити по 10 центів денно, то шилемо Вам чотири рази в тиждень грамфонні платівки, враз з 12 музичними шісетами, вальсами і т. д., які самі собі виберете. Пишіть по інформації вльог рекордів, залучуючи марку на переспілку.
LIBERTY COMMERCIAL CO.
Dept. Z., 343 E. 9 Str., New York, N. Y.

Справозданє касове Р. Н. Союзу
за місяць січень 1912 р.

Від.	Місцевість	\$	ц.
1	Shamokin, Pa.	333	63
2	Mt. Carmel, Pa.	74	35
3	Olyphant, Pa.	110	68
4	Jersey City, N. J.	52	45
5	Mt. Carmel, Pa.	91	00
6	Brownsville, Pa.	69	50
7	McAdoo, Pa.	171	42
8	Elmira Heights, N. Y.	42	18
9	St. Clair, aP.	136	19
10	Ansonia, Conn.	97	04
11	Waterbury, Conn.	33	59
12	Yonkers, N. Y.	100	48
13	Troy, N. Y.	35	53
14	St. Louis, Mo.	109	10
15	Buffalo, N. Y.	45	68
16	Lansford, Pa.	240	55
17	West Pawlet, Vt.	32	00
18	Seymour, Conn.	25	00
19	Homer City, Pa.	22	00
20	Jessup, Pa.	89	09
21	Mayfield, Pa.	18	00
22	Nesquehoning, Pa.	21	45
23	Homestead, Pa.	108	75
24	Shamokin, Pa.	21	59
25	Trauger, Pa.	58	59
26	Belle Vernon, Pa.	28	60
27	Glen Lyon, Pa.	70	75
28	Mahanoy Plane, Pa.	260	31
29	Rhone, Pa.	96	13
30	Breslau, Pa.	104	60
31	Eleanor, Pa.	38	00
32	Trauger, Pa.	—	—
33	Northampton, Pa.	236	95
34	Old Forge, Pa.	30	79
35	Whitney, Pa.	49	35
36	Scottdale, Pa.	40	53
37	Chisholm, Minn.	79	89
38	Auburn, N. Y.	72	95
39	Syracuse, N. Y.	52	00
40	Edwardsville, Pa.	96	75
41	Westmoreland, Pa.	33	36
42	Passaic, N. J.	95	55
43	Simpson, Pa.	20	00
44	Mt. Carmel, Pa.	12	00
45	Philadelphia, Pa.	31	39
46	Plymouth, Pa.	158	50
47	Ambridge, Pa.	37	25
48	McKeesport, Pa.	95	64
49	Powhatan, W. Va.	20	50
50	Desloge, Mo.	3	00
51	Yatesboro, Pa.	49	00
52	Holyoke, Mass.	16	35
53	Pittsburg, Pa.	192	26
54	Terryville, Conn.	20	49
55	Carnegie, Pa.	111	72
56	Wheeling, W. Va.	32	55
57	Cohoes, N. Y.	29	59
58	Ramey, Pa.	77	95
59	Leisenring, Pa.	46	95
60	Baltimore, Md.	7	67
61	Dunlo, Pa.	120	00
62	Lopez, Pa.	16	36
63	Ford City, Pa.	78	00
64	Gradatim, Pa.	7	00
65	Elizabeth, N. J.	92	36
66	New York, N. Y.	53	54
67	Butler, Pa.	7	00
68	Ansonia, Conn.	10	59
69	New York, N. Y.	15	00
70	Jersey City, N. J.	126	48
71	Franklin Furnace, N. J.	10	00
72	Alden Sta., Pa.	89	95
73	Providence, R. I.	12	36
74	Granville, N. Y.	22	75
75	Mt. Carmel, Pa.	22	00
76	Newark, N. J.	—	—
77	Yorkville, O.	16	00
78	Minersville, Pa.	238	63
79	Meyersdale, Pa.	18	00
80	Pleasant Valley, Pa.	45	00
81	Baltimore, Md.	39	49
82	New Alexandria, Pa.	84	93
83	Carnegie, Pa.	10	95
84	Canonsburg, Pa.	27	84
85	Hazleton, Pa.	184	68
86	Clyphant, Pa.	11	00
87	Lancaster, N. Y.	25	36
88	Tonawanda, N. Y.	11	18
89	Simpson, Pa.	13	00
90	Centralia, Pa.	—	—
91	McKees Rocks, Pa.	40	78
92	Taylor, Pa.	59	45
93	Newburgh, O.	16	00
94	New Britain, Conn.	40	72
95	Beaver Meadows, Pa.	84	13
96	Pittsburg, Pa.	74	03
97	Marion Heights, Pa.	19	00
98	Shenandoah, Pa.	37	00
99	Wilkes Barre, Pa.	98	57
100	McKeesport, Pa.	—	—
101	Canonsburg, Pa.	—	—
102	Cleveland, O.	96	77
103	Superior, Wis.	13	99
104	Perth Amboy, N. J.	115	00
105	Nicetown, Pa.	21	41
106	Chicago, Ill.	114	99

Від.	Місцевість	\$	ц.
107	Sayre, Pa.	39	77
108	New York, N. Y.	101	56
109	Ellsworth, Pa.	48	13
110	Leetsdale, Pa.	45	25
111	Allegheny, Pa.	18	36
112	Cleveland, O.	15	72
113	New Florence, Pa.	48	00
114	Dunmore, Pa.	58	00
115	New Philadelphia, Pa.	32	00
116	Chisholm, Minn.	14	72
117	New York, N. Y.	60	67
118	Pittsburg, Pa.	—	—
119	Latrobe, Pa.	32	00
120	Spangler, Pa.	85	77
121	Trenton, N. J.	123	95
122	Trenton, N. J.	67	18
123	Scranton, Pa.	31	23
124	Ormrod, Pa.	29	90
125	Chicago, Ill.	12	62
126	Beaverdale, Pa.	44	18
127	Buffalo, N. Y.	56	27
128	Lorain, O.	19	77
129	Sykesville, Pa.	46	00
130	Pittsburg, Pa.	32	08
131	Beaver McAdows, Pa.	32	00
132	McKeesport, Pa.	—	—
133	Newark, N. J.	60	60
134	Ernest, Pa.	40	00
135	Smoke Run, Pa.	—	—
136	Carnegie, Pa.	37	36
137	Lackawanna, N. Y.	6	00
138	Philadelphia, Pa.	8	36
139	Oil City, Pa.	29	00
140	Youngstown, O.	55	29
141	Little Falls, N. Y.	51	63
142	Elizabeth, N. J.	53	38
143	Windber, Pa.	44	25
144	New York, N. Y.	14	36
145	Altoona, Pa.	19	00
146	Detroit, Mich.	15	13
147	Allentown, Pa.	89	72
148	California, Pa.	20	59
149	Lackawanna, N. Y.	24	54
150	Pittsfield, Mass.	8	00
151	Allentown, Pa.	29	92
152	Homestead, Pa.	51	00
153	Berwick, Pa.	31	14
154	Dunmore, Pa.	46	70
155	Perth Amboy, N. J.	83	74
156	Sheffield, Pa.	17	77
157	Donora, Pa.	82	31
158	Creekside, Pa.	19	69
159	Wilmerding, Pa.	38	05
160	Jamaica, N. Y.	31	43
161	Tower City, Pa.	35	75
162	Scranton, Pa.	44	19
163	Chicago, Ill.	12	07
164	N. Hadley, Mass.	9	59
165	Chicago, Ill.	52	79
166	Barnesboro, Pa.	44	00
167	Cumbola, Pa.	35	74
168	Perth Amboy, N. J.	50	67
169	Scranton, Pa.	46	00
170	Jersey City, N. J.	20	75
171	Pittsburgh, Pa.	28	90
172	Fredericktown, Pa.	19	00
173	Cleveland, O.	26	00
174	Oxford Furnace, N. J.	23	60
175	Detroit, Mich.	20	07
176	New Burgh, N. Y.	20	00
177	Vegreville, Alta., Can.	8	00
178	Manchester, N. H.	12	13
179	St. Louis, Mo.	88	95
180	Scarbo, W. Va.	25	00
181	Manville, R. I.	5	18
182	Dixonville, Pa.	63	61
183	Sunderland, Mass.	5	00
184	Whiting, Ind.	58	00
185	Hazleton, Pa.	60	20
186	McAdoo, Pa.	45	10
187	Ford City, Pa.	42	08
188	Ginter, Pa.	82	40
189	South Fork, Pa.	31	18
190	Newark, N. J.	32	68
191	Troy, N. Y.	43	59
192	Herkimer, N. Y.	24	08
193	Red Star, W. Va.	13	00
194	Minneapolis, Min.	25	87
195	Peckskill, N. Y.	19	18
196	Whiting, Ind.	45	00
197	Swoyers, Pa.	74	06
198	Port Jerwis, N. Y.	20	59
199	Whiting, Ind.	38	59
200	Syracuse, N. Y.	6	18
201	Whippany, N. J.	9	11
202	Auburn, N. Y.	17	83
203	Brooklyn, N. Y.	26	89
204	New York, N. Y.	21	28
205	Emerald, Pa.	35	18
206	Woonsocket, R. I.	20	67
207	Jeanette, Pa.	54	71
208	Kingston, Pa.	49	18
209	Carteret, N. J.	90	00
210	Westchester, N. Y.	18	00
211	Stapleton, N. Y.	19	15
212	Cleveland, O.	55	00
213	Bayonne, N. J.	43	96
214	New York, N. Y.	24	56
215	Hazleton, Pa.	46	00
216	Rochester, N. Y.	26	01

Від.	Місцевість	\$	ц.
218	Youngstown, O.	—	—
219	Bakerton, Pa.	63	00
220	Chicago, Ill.	39	97
221	Chicago, Ill.	48	79
222	Mahanoy City, Pa.	105	54
223	Port Bowkley, Pa.	56	40
224	Belle Valley, O.	28	09
225	Desloge, Mo.	51	13
226	Hammond, Ind.	21	25
227	Derry, Pa.	59	00
228	St. Clair, Pa.	24	00
229	Scranton, Pa.	113	36
231	Centralia, Pa.	22	28
233	New York, N. Y.	17	72
234	Elizabethport, N. J.	49	09
235	Rosford, O.	42	07
236	Ambridge, Pa.	3	77
237	Chester, Pa.	56	55
238	New Alexandria, Pa.	6	13
239	Philadelphia, Pa.	58	25
240	Phoenixville, Pa.	6	50
241	Newark, N. J.	14	90
242	Hawthorne, Ill.	23	24
243	West Pullman, Ill.	12	90
244	Bellefonte, Pa.	12	78
245	Trenton, N. J.	48	96
246	Crompton, R. I.	22	01
247	Wilmington, Del.	35	57
248	Coatesville, Pa.	39	76
249	Nanticoke, Pa.	37	12
250	Pittsburg, Pa.	99	22
251	Cleveland, O.	26	11
252	Northampton, Pa.	26	93
253	Lopez, Pa.	55	59
254	New Britain, Conn.	25	77
255	West Newton, Pa.	25	77
256	Ronco, Pa.	19	77
257	Spring Valley, N. Y.	19	13
258	W. E. Pittsburgh, Pa.	25	36
259	Chicago, Ill.	38	31
260	Taylor, Pa.	44	32
261	Taylor, Pa.	38	00
262	Ansonia, Conn.	11	54
264	Juliet, Ill.	30	00
265	Taylor, Pa.	64	04
266	Glen Lyon, Pa.	34	36
267	Kingston, Pa.	27	36
268	Duquesne, Pa.	39	00
269	East Chicago, Ind.	29	00
271	Treskow, Pa.	34	59
272	Delano, Pa.	15	00
273	Hudson, N. Y.	24	25
274	Youngstown, O.	50	01
275	Perth Amboy, N. J.	58	20
276	Ambridge, Pa.	27	95
277	Hartford, Conn.	21	67
278	Wilkes Barre, Pa.	31	72
279	Glen Campbell, Pa.	28	75
280	Stockton, Pa.	28	00
281	Manchester, N. Y.	17	00
282	Syracuse, N. Y.	13	13
283	Auburn, N. Y.	—	—
284	Rome, N. Y.	17	88
285	Glassport, Pa.	9	00
286	Lorain, O.	17	49
287	Carnegie, Pa.	18	00
288	So. Bethlehem, Pa.	22	95
290	Clarksburg, W. Va.	6	00
291	Brooklyn, N. Y.	14	13
292	Detroit, Mich.	27	85
293	Duquesne, Pa.	52	09
294	Madera, Pa.	—	—
296	New Kensington, Pa.	33	13
297	Dravosburg, Pa.	23	59
298	Holden, W. Va.	43	20
299	Kent, Pa.	18	00
300	Johnstown, Pa.	56	64
301	Chicago, Ill.	20	39
302	Fogelsville, Pa.	18	13
304	Hailwood, Pa.	33	30
305	Brucceton, Pa.	17	19
306	Cumbola, Pa.	18	49
307	Wilkes Barre, Pa.	13	85
308	East St. Louis, Ill.	15	43
309	Clayville, N. Y.	14	25
310	Hazleton, Pa.	25	00

Асафаті Лизак, Ansonia, Conn.	90.00
Ількови Башнянин, Taylor, Pa.	300.00
Запомога по бл. п.	
Марії Пукач, Latrobe, Pa.	400.00
Анні Козен, Ernest, Pa.	400.00
Марії Слодичка, Shamokin, Pa.	400.00
Запомога для:	
Стефана Амбіцького, Shamokin, Pa.	200.00
Луки Федиц, Chisholm, Minn.	200.00
Николая Осюрак, Plymouth, Pa.	200.00
Стефана Ставицького, Old Forge, Pa.	100.00
Якова Іваницького, Swoyers, Pa.	100.00
Михайла Квасінського, Philadelphia, Pa.	100.00
Сирітська часть по:	
Льві Воронка, Jersey City, N. J.	800.00
Стефані Оверчак, Ford City, Pa.	310.00
Михайлі Масляр, Olyphant, Pa.	45.00
Платня гол. Уряду за січень	270.00
„Свобода“ як орган за січень	1.401.40
Адміністрація Р. Н. Союзу за січень	325.73
Весь розхід за січень 1912 р. виносить	\$12,217.13
Зіставленє:	
Прихід за січень 1912 р. €	14.472.31
Готівка з кінцем грудня 1911 р. остала	89.706.66
Весь прихід разом €	104.178.97
Розхід за січень 1912 р. €	12.217.13
Готівка з кінцем січня остає	\$91.961.84
З того:	
Фонд сирітський	47.207.15
„ резервовий	26.088.08
„ народний	4.559.01
„ бідних	6.964.88

СПРАВОЗДАНЕ КАСОВЕ „РУСЬК. МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА“ за місяць січень 1912 р.

Від.	Місцевість	\$	ц.
1	Shamokin, Pa.	14	75
2	Mt. Carmel, Pa.	—	50
3	Olyphant, Pa.	3	75
4	Jersey City, N. J.	1	80
5	Mt. Carmel, Pa.	2	50
7	McAdoo, Pa.	—	—
8	Elmira, N. Y.	4	00
9	St. Clair, Pa.	6	17
10	Ansonia, Conn.	4	50
11	Waterbury, Conn.	2	00
12	Yonkers, N. Y.	—	75
14	St. Louis, Mo.	6	05
16	Lansford, Pa.	7	60
18	Seymour, Conn.	1	00
20	Jessup, Pa.	5	00
21	Mayfield, Pa.	—	50
23	Homestead, Pa.	—	—
24	Shamokin, Pa.	—	48
25	Trauger, Pa.	—	75
26	Belle Vernon, Pa.	1	00
27	Glen Lyon, Pa.	11	24
28	Mahanoy Plane, Pa.	6	50
29	Rhone, Pa.	4	35
30	Breslau, Pa.	2	05
33	Northampton, Pa.	30	60
35	Whitney, Pa.	1	50
36	Scottdale, Pa.	2	65
37	Chisholm, Minn.	3	25
38	Auburn, N. Y.	5	00
39	Syracuse, N. Y.	—	75
40	Edwardsville, Pa.	5	25
42	Passaic, N. J.	3	40
43	Simpson, Pa.	4	00
45	Philadelphia, Pa.	—	—
46	Plymouth, Pa.	6	75
47	Ambridge, Pa.	1	50
48	McKeesport, Pa.	2	00
53	Pittsburg, Pa.	10	35
55	Carnegie, Pa.	5	50
58	Ramey, Pa.	1	90
59	Leisenring, Pa.	2	70
60	Baltimore, M. D.	1	35
61	Dunlo, Pa.	1	25
63	Ford City, Pa.	2	50
65	Elizabeth, N. J.	1	75
66	New York, N. Y.	—	—
67	Butler, Pa.	—	25
68	Ansonia, Conn.	1	13
70	Jersey City, N. J.	3	20
72	Alden Sta., Pa.	12	75
73	Providence, R. I.	1	25
78	Minersville, Pa.	3	50
81	Baltimore, Md.	—	90
82	New Alexandria, Pa.	2	75
83	Carnegie, Pa.	—	25
85	Hazleton, Pa.	4	00
87	Lancaster, N. Y.	2	65
90	Centralia, Pa.	—	—
91	McKees Rocks, Pa.	—	50
92	Taylor, Pa.	3	50
96	S. S. Pittsburg, Pa.	6	75
97	Marion Heights, Pa.	—	50
98	Shenandoah, Pa.	3	50
99	Wilkes Barre, Pa.	2	50
102	Cleveland, O.	1	75
103	Export, Pa.	1	00
104	Perth Amboy, N. J.	3	15
105	Nicetown, Pa.	—	50
106	Chicago, Ill.	1	50
107	Sayre, Pa.	2	48
108	New York, N. Y.	1	75
109	Ellsworth, Pa.	1	00
113	New Florence, Pa.	—	—
116	Chisholm, Minn.	—	25
117	New York, N. Y.	—	50
120	Spangler, Pa.	3	75
121	Trenton, N. J.	26	25
123	Scranton, Pa.	1	35
126	Beaverdale, Pa.	1	50
127	Buffalo, N. Y.	—	25
128	Lorain, O.	—	50
129	Sykesville, Pa.	2	75
130	Pittsburg, Pa.	1	25
132	McKeesport, Pa.	—	—
133	Newark, N. J.	1	75
135	Smoke Run, Pa.	—	—
136	Carnegie, Pa.	—	75
139	Oil City, Pa.	1	75
140	Youngstown, O.	1	00
142	Elizabeth, N. J.	4	05
147	Allentown, Pa.	6	75
148	California, Pa.	1	25
156	Sheffield, Pa.	—	25
157	Donora, Pa.	3	25
162	Scranton, Pa.	2	25
179	St. Louis, Mo.	1	00
182	Dixonville, Pa.	1	90
188	Ginter, Pa.	3	10
197	Spoyers, Pa.	9	25
198	Port Jervis, N. Y.	—	—
201	Whippany, N. J.	—	25
203	Brooklyn, N. Y.	—	—
207	Jeanette, Pa.	2	78
208	Kingston, Pa.	—	—
213	Bayonne, N. J.	4	50

Від.	Місцевість	\$	ц.
217	Rochester, N. Y.	—	50
222	Mahanoy City, Pa.	4	35
223	Port Buckley, Pa.	1	50
225	Desloge, Mo.	—	—
227	Derry, Pa.	1	10
228	St. Clair, Pa.	—	96
229	Scranton, Pa.	4	00
240	Phoenixville, Pa.	1	50
241	Newark, N. J.	—	25
244	Bellefonte, Pa.	2	00
245	Trenton, N. J.	3	25
246	Crompton, R. I.	—	25
247	Wilmington, Del.	—	50
249	Nanticoke, Pa.	1	65
252	Northampton, Pa.	—	50
255	West Newton, Pa.	4	00
257	Spring Valley, N. Y.	1	50
258	W. E. Pittsburg, Pa.	—	75
260	Taylor, Pa.	—	25
273	Hudson, N. Y.	—	50
276	Ambridge, Pa.	1	25
283	Auburn, N. Y.	—	—
285	Glassport, Pa.	—	25
286	Lorain, O.	—	25
291	Brooklyn, N. Y.	—	75
296	New Kensington, Pa.	2	40
298	Holden, W. Va.	1	50

Прихід за січень 1912 р. € 364.09

Зіставлене:

Прихід за січень 1912 р. € - 364.09

Готівка з кінцем грудня 1911 р. остала - 14.359.19

Процент до 1. січня 1912 € 129.50

Весь прихід разом € 14.852.78

Розхід за січень 1912 р. € 15.00

Готівка з кінцем січня остас 14.837.78

Дм. Капітула, г. предс.,
Ал. Шарпюнь, г. касієр,
С. Ядловський, г. секр. ф.

ЖІНКИ! Учїть ся акушерїї в нашїй школі або у себе в дома. Наука у вашїй рїднїй мовї. Станьте ся независимими. Наука триває 3 місяцї; по її скінченню видаємо диплом. Адресувати: Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery, 229 E. 14th Street, New York, N. Y.

Петро Ярема
РУСЬКИЙ ПОГРЕВНИК

випозичає керчі на весїля, хрестинї і всїм другїм забавам.
115 Ave. A., NEW YORK, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте
ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та пізнїть складати свої ошадности в стейтовім Банку на розї вулиць

Carson i 14-oi.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цілковито забезпечує Вашї ошадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє звїт стейтових контролдорів.

Продаємо **НОРАБЕЛЬНІ НАРТИ** на найліпшї лінії, а **ГРОШІ** до краю висилаємо по поштовїм курсї.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK
COR. 14th & CARSON STS.,
South Side Pittsburg, Pa.

И. В. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Бучак, урядн. банк.

THE FIRST NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50.000.00.

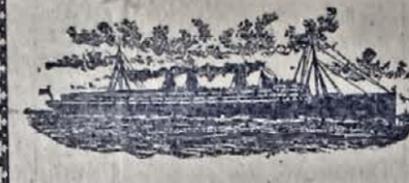
Надвшинка і нерозділенї зиски \$100.000.00.

Заснований 1864 року.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні монї ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частїй свїта. Позичає гроші на реальности. Депозита сего банку подвоїли ся протягом послїдних 5 лїт і виносять тепер около \$500.000.00.

Банк пересилає гроші через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

РОДИМЦІ!

Час попірати своїх земляків, а не ворогів нашого народу. Загляньте у вільній хвилї до моєї канцелярїї побїт руської перкви, а переконаєтеся, що продаю шифкарти на всі найліпшї лінії і найтанше до і з краю.

Продаю дуже тано білети на шифи до Providence, Fall River, Boston, Worcester. Посїдаю вибір ріжнородних книжок та календарів. Достарчаю також карети і автомобїлі на забави і весїля. Спробуйте а не пожалуйте. Телефон: Орчард 6086.

H. CZARNECKI 30 E. 7th Street, NEW YORK CITY.

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ. ТЕЛЕФОН: № 887. Orchard.

Григорій Нумашевський Член Р. Н. Союзу.

ОДИНОКА РУСЬКА АГЕНЦІЯ ШИФКАРТОВА В НЮ ЙОРКУ.

ВАЖНЕ! По причинї конкуренції між лініями, можете від нас відїхати до Старого Краю найменшим коштом на добрих, поспїшних шифах на Гамбург, Бремен, Роттердам і Антверпен.

Жиючим подальше від Ню Йорку, завчасу замовляємо місця на шифах, як і наші агенти зустрічають пасажирів на стаціях (depot) в Ню Йорку. Ми стараємо ся о вигоду пасажирів, як також і про їх багажі і вїзали.

ВИСЛАЮ ГРОШІ ДО ВСІХ ЧАСТІЙ СВІТА, скоро, точно і тано. Мінію гроші на старокраєні, на американські після найвишого курсу.

КРАЯНИ! По що йти до чужих, котрі Вас не розуміють, коли можете уїдїти до добре знаного, авторизованого агента і високо квалїфікованої Руської Агенції в Ню Йорку.

Хто має замір їхати до старого краю, або спроводити кого до Америки, нехай удасть ся до мене, а всім руку за найліпшу услугу. Прому Пов. Членів Р. Н. Союзу звернути на се увагу. Удавайте ся особисто, листово або по телефонї до:

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

Новий вибір русько-українських рекордів.

Грамофони продаємо на силах; рекорди в мовах: русько-українській, польській і інших.

Депозит \$5.00 принесе до Вашої хати 20-долярову говорячу машинну разом з 12-ма кусниками пісень, вальсів ітд.

У власнім інтересї Ви. Купуючи так місцевї як і в околицї, радимо, перед закупкою якогубудь грамофона, зїйти ласкаво до нашого складу і оглянути наші говорячі машини; се воеїм же обов'язує нікого до купна.

Як Вас інтересують золотї ювелерські виробї, посїдаючи повну гаранцію, то замкайте спеціального патальюга в 150 річачи, як кишонковими і стїнними годинниками, будильниками, бранзетами, котгами та иншими ювелерськими річачи.

Наш склад є отворений кождого дня до 9-ої години вечором а в недїлі цілий день.

Натальюг висилає ся даром.

GLOBE RECORD & SUPPLY CO. DEPT. T. 131 E. 7th STREET NEW YORK, N. Y.

LOXOL

PAIN-EXPELLER
Reg. U.S. Pat. Off.
49% ALCOHOL
E.A. RICHTER & Co.
215 Pearl St.
NEW YORK

RHEUMATISM
GOUT, NEURALGIA,
LUMBAGO, COLIC,
PAINS, BRACHIALGIA,
SPRAINS, ETC.

PAIN-EXPELLER

Позахатні робїтники.

Робїтники, виставленї на холод і вохкість, уникнуть докучливих болїв ревматизму і невральгїї, уживаючи д-ра Рїхтера „Pain Expeller-у“ в хвилї, коли почують перші кольки (ломаня).

Сей лїк має запевнену постїйну славу від 43 лїт. Уживають його скрізь по цілїм свїтї, а дістати його можна у всіх друготорах Злученїх Держав по 25 і 50 центів за фляцку.

Уживайте його також в случаях напруженя мускулїв, звихнєнь, болїв в суставах, в боцїї в грудях, болю зубїв, ушїв і жолудкових корчїв.

Повне поученє в руськїм язїцї находить ся в кождїй коробцї.

Будьте уважні і вистерїгайте ся численних наелїдувань. Правдивий Pain Expeller находить ся тїльки в такїй коробцї, яка тут представлена на образку.

Сей лїк виробляють

F. Ad. Richter & Co.
213-215 Pearl Str., New York City

Найвисше забезпеченє \$100,000.00

Читайте з увагою! Не дайте дурити ся агентам кредитової і брехливої рекламої. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви дайте цїгалу, чим він ручить і до його варука? Відвїчальний Агент і банкєр складає варуку в державну касу. Замї попірате кому свій грїш, чи то до перекованя, чи переслали до старого краю, поперед переконайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований грїш. Я вложив в державній касї **СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.** як варуку для вас

Тому тамто, що треба уникати непевних банкірїв. До ваших послуг є старий, опитний Агент, який висилає 100 корон за \$20.43, 200 корон за \$40.85, 500 корон за \$102.00, 1000 корон за \$204.00. Продає шифкарта до Европи і до Америки, робить контракти, повновласти та влагоджує військовї справи, а все те робить **ДЕШЕВО, СОВІСНО І ТОЧНО.**

Памїть по подробицї курсу і цїни шифкарт. Відповїдаю відоротню поштою, а всім порадю дам безплатно.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington St., New York. 23-48

Найвисше забезпеченє \$100,000.00

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8, Butler, Pa.

Председатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-председателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-председатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркович, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добоп, Lansford, Pa.

Організатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союзу“
знаходиться під числом 83 Grand St.,
(у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПОКВІТОВАННЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 2076 КВІТ \$132.00
на сто тридцять два долари, котрі Місц. Уряд отримав як похор. кошта по Дмитрі Слота з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Ст. Луйс, Мо., дня 30. грудня 1911.

Сьвідки:

Олекса Валеський,
Еміліян Дзюбин.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Від. 14.

Стефан Макара, предс.
Григорій Копча, секр.

Ч. 159 КВІТ \$80.00
на вісімдесят доларів, котрі п. Николай Тракало отримав як посмертну допомогу по донці Анні з Головної Каси Руського Молодечого Союзу в Америці.

Spangler, Pa., дня 11 січня 1912.

Николай Тракало.

Сьвідки:

Василь Велчка,
Антошко Товбулевский.

Від місцевого Уряду Руського Молодечого Союзу в Америці. Від. 120.

Іван Венгрин, прадс.
Михайл Вачей, секр.

Ч. 2161 КВІТ \$1400.00
на тисяч чотириста доларів, котрі п. Юлія Келечева отримала як посмерт-

ну і допомогу по мужу Паньку з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Jersey City, N. J. дня 13 лютого 1912.

Юлія Келечева.

Сьвідки:

Д. Капітула,
Ал. Шаршонь.

Подяна.

Я низше підписана Анна Гарабин складаю велику подяку так Головному Урядови Р. Н. Союзу як і місцевим урядникам Братства сьв. о. Николая, відділ 129 Р. Н. Союзу, за скоре і точне виплачене мені посмертної допомоги в сумі 500.00 дол. по помершій моїм мужу, бл. п. Івані. Сайсквіл, Па., 19-го січня 1912 р.

Анна Гарабин.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Бр. князя Данила, від 73, повідомляє своїх членів, що на 1912 р. вибрано наступний уряд: Омелян Рекрут, предс.; Йосиф Бекенбах, з. предс.; Федор Заходник, касієр; Михайло Сьвідер, секретар; контр. ком.: Ник. Храпливий і Дмитро Модь; надзирателі хорих: Гавр. Лучка і Олекса Заходник. Адреса секретаря слідує: Мих. Сьвідер, 11 Pilgrim Str., Providence, R. I. — М. Сьвідер, секр.

ШКАГО, ІЛЛ. Бр. сьв. Стефана, від. 221, подає до відомости, що річний мітінг відбув ся 21. січня 1912. і на нім вибрано новий уряд як слідує: Ігнатій Ничай, пр.; Й. Мотало, секр.; Мих. Яворський, кас.; контрольна комісія: Вас. Грушевський, Дмитро Кривий, Ів. Гайович; опікуни хорих: Ів. Павлюк, Павло Кореньовський, Войтїх Тронд, Пав. Гомода. Мітінги відбувають ся в кожду другу неділю по першій. — П. Мотало, секр.

ЛОРАЙН, О. Бр. Преображенія Господного, від. 286, подає до загальної відомости, що дня 17 грудня 1911. вибрано на річний мітінгу новий уряд на рік 1912 як слідує: Петро Проць, предс.; Іван Піндура, з. пр.; Петро Решетар, секр.; Іван Стисловський з. секр.; Михайло Юцишин, касієр; доз. хор.: Василь Коздрунь; до фани: Івац Салак; контролори: Ілько Дудяк і Григорій Коваль. Мітінги місячні відбувають ся даліше в першу неділю до 15-ім. Братство платять тижневу допомогу \$5.00, а на випадок смерті \$30.00. Просимо всіх, що хотять вступити до нашого братства, щоби удавали ся по інформації до місцевого організатора і секретаря: Р. Resetar, 3162 Norfolk Ave., Lorain, Ohio.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 311, подає до відомости, що вибрано слідуєчий уряд: Й. Кришун, пр.; М. Яворський, з. пр.; А. Хомий, кас.; Й. Шлюс, з. кас.; М. Латішевський, секр.; А. Гаврилків, з. секр.; П. Гаврилків і З. Проць, трост.; Ст. Страдецький і М. Яворський, син. Івана, маршл. Мітінги відбувають ся в другу суботу по першій, в Tomkins Square Hall, 134 E. 7-th Str. — М. Латішевський, секретар.

Мініспорт, Па.

Великий Концерт

В ПАМ'ЯТЬ 100 ЛІТНИХ УРОДИН О. МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА

відбуде ся

заходом русько-католицької громади сьв. Йоана Крестителя в „Lodge Hall“ при Evans Ave.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-го ЛЮТОГО 1912, при співучасті Пітсбургського „Бояна“, під дірігентурою Вп. Т. Стисловського і Вп. Г. Зеленкевич, звісної фортепяністки.

О годині 7-ій по вечірні відправить заупоїйну панахиду Впр. і Всесьв. шамбелян, парох Пітсбурга К. Курилло в сослуженю Всеч. оо. сусідів.

О годині 8-ій розпічне ся Концерт з такою програмою:

I. Часть.

1. Вступне слова — місцевий парох о. Стефан Ваццишин,
2. Мово рідна — хор,
3. Веснівка і Мово рідна — деклямація,
4. Цьвітка молять і Там є в лісі зруб — хор,
5. Опихане пане — деклямація, Й. Голодинський,
6. Ангел ночи — терцет, п. М. Пастирчак, п. О. Ковальська, п. М. Михальська,
7. Ой старайтесь працювати і з турецької неволі — дует-хор і п. М. Костишак.

II. Часть.

1. Відчит про о. Маркіяна Шашкевича — Впр. і Всесьв. о. шамбелян К. Курилло,
2. Не згасайте ясні зорі — хор,
3. Зацвила в долині червона калина — дует: п. А. Стисловський, п. М. Костишак,
4. Лиха доля — декл. М. Баглай,
5. Shmid: „The Wirlwind Concert“ — п. Г. Зеленкевич, сольо фортепян,
7. Зазвенімо і Ой летіла горлиця — терцет-хор,
8. о. К. Курилло: „Псалом мойому народови — декл. Гр. Мончак,
8. Ніщинський: „Вечерниця“ — хор з фортепяном,
9. Там за тихим за Дунаєм — сольо, п. М. Костишак і хор,
10. Закінчене і відсьпіване народного гимну.

Вступ: першорядні сидячі місця 50 цт., другорядні сидячі місця 35 цт., сидячі місця 25 цт.

Дохід призначений на місцеву чернов. Комітет.

Десподж, Мо.

Дня 18. лютого 1912 відбуде ся в гали Церковній представлене

„Сватане на Гончарівці“

Запрошає ся всіх місцевих і позамісцевих Русинів до численної участі. Галья єсть досить велика, для кождого буде місце вигідне.

Весь дохід призначений на Р. У. Церкву в Десподж, Мо.

Початок о 7 годині вечером.

Вступ: I. II. і III-ий ряд крісел по 35 цт., решта по 25 цт.

За комітет:

Іван Якимів, предс.

Пошукування.

Пошукую свого швагра Івана Лєпак; десь перебуває в Міссуррі стейті. Хтоб про него знав, або він сам, нехай зголосить ся в дуже важній справі, на адресу: Михайл Гурій 1231 So. Shird Str., St. Louis, Mo.

Хтоби знав де є Гриць Федорчак з Усця руського жонатий в Брукліні, 26 літ, високий, чорнявий, пареславний, гикавий, брата має в Сісаго, котрий обікрав мене на \$112, т. є. одежу, \$30 готівки, золотий вигарок а навіть з коверти \$1 на кожду церковну, нехай дасть мені знати о тім опусті, а хто відбере від него ті річі і припровадить його, дістане \$20 надгороди. Назвиско може змінив. — Андрей Телєп, R. F. D. No. 2. Box 34, Carnegie, Pa.

Пошукую кривних Стефана Ягеллу і Панька Малецького, котрі мають перебувати в Нью Йорку або Джерзі Сіті, щоби зголосились на адресу: Lukas Szczurko, 152 McClure Ave., N. S. Pittsburg, Pa.

МОЛОДЕЦЬ, літ 25, пошукує товаришки життя. Дохід з його власного бізнесу перевищає 100 дол. місячно. Кандидатка, має бути дівчиною від 19 до 22 літ, доброго характеру, знаюча англійський язык, та господарна. Посаг неконечний. Листи з фотографією просить ся слати до:

N. W. C. C. J.
P. Office — St. Paul, Minn.

Господарі Русини!

Покидайте майни і всякі желізні фабрики. Ходіть з нами на фарми. Закладаємо величезну Руську Колонію. Влизші пояснення даром. Пишіть на отсю адресу:
N. HARRIS, 1628 W. OHIO STR., CHICAGO, ILL.

РУСЬКІ ЧИТАЧІ!

Ріжні умовини, пануючі в Росії, сплуть тисячі людей емігрувати відтам в Америку. Тут, серед глуші, здалеку від рідні, другів та знакомих, серед людей з якими не мож розмовити ся, не одиому приходить ся велики тяжко, а особливо це тоді, коли чоловік хорий і не в силі пояснити свої хороби рідною мовою. Тому то ми предкладаємо Русинам, щоби лічили ся за дешеві гроші і ручимо їм цілковите вилічене. Повідоми нас, від як давна хорувате, опишіть подрбно усі признаки вашої недуги, а если є вона до виліченя без особистих оглядин, ми відоротно вишлемо вам ліє і ви певно будете нам вдячні. Ми вилічили уже многих, звертаючих ся до нас за помічю, вилічимо і вас.

Цілковито лічимо онанізм. Повне вилічене від мужеської безсилности. Спеціально лічуть ся мужеські недуги по найпреступнійших цінах.

От наші ціни лінів:

Знищеня волося на тілі	1.50
Вилічене пятен на лиці	2.00
На поріст волося	1.50
На поріст вуслв „Усатки“	1.00
Проти прищів на лиці	2.00
Проти печеня	1.00
„ чахотки	2.00
„ ревматизму	2.00
„ лихорадки	1.50
„ жолудкового катару	1.50
„ простуди	1.50
„ болю голови	1.00
„ ломаня в костях	1.50
„ хрипки	1.00
„ катару в носі	1.00

Всі лікарства висилає ся разом з докладним поученем як уживати.

RUSSIAN DRUG CO.
АПТИКА: 36 Rivington Street, NEW YORK, N. Y.

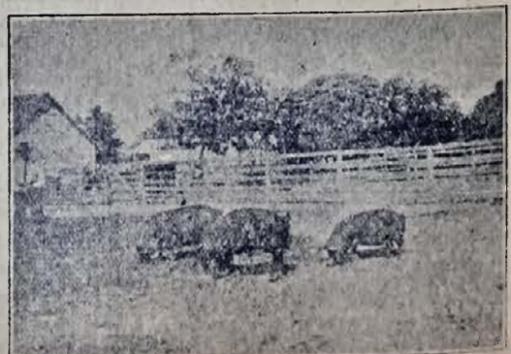
фарми!

фарми!

фарми!

Хочете дізнати ся, деб могли запевнити свою будучність?
Хочете дізнати ся, деб можна дістати фарму на легкі сплати?
Де найгарнійше підсоєне?
Де можна збирати три і чотири рази в рік?
Де можете мати найменше 200 доларів з акра?
Пишіть до нас, а ми вишлемо Вам зовсім безплатно „Новий Провідник для хліборобів“.

Southern Land Association, 902 WALNUT STR., Philadelphia, Pa.

ДАРОМ!